atlaida maršalu kā tagad aist pašu karali

nānijā
u pla-
uzrak-
u pla-
tās ir
karas-
m uz-
o Ru-
Tā bi-
ānijas
ietek-
istru-

00.000
a Hit-
aršals
piero-
s Bu-
inijās

lepeši
pret
ņvidu
māni,
lielu
vēs-
riska
, ku-
oska-
ī sa-
agla-
unā-
haels,
tech-

pla-
aksta
jau-
vecs,
oloja
Bu-
tājās
plašu
va-
ēkās
mati
āku.
pir-
pa-
viņš

ītais
An-
paša
un
ralis
lašu
pret
nots

ūsu

ilgi
ādi-
stā-
ikai
lar-

tā,
Ko

es-
er-

kad
ar
pa
das
Vai
sa-
pēc
her

?"
ai-
ka

kt
ā-
a-

us,
o-
tu
ra
s-

u?
e-

o-
es

ru
s

lai glābtu savu valsti. Zinu, kā jūs uzskatat mani par stulbu, stostīgu bērnu. Par mani tiesu spriedīs mani rumāņi. Bet ja sagaidāt, lai klūstu nodevējs, tad maldāties. Es esmu savas valsts karalis un arī jūsu karalis. Es gribu glābt savu valsti un (sisdams dūri galdā) neviens mani nekavēs to darīt!"

Antonesku: „Jūsu majestāte ir jauns un nepiedzīvojis."

Michaels: Jūs maldāties. Ciešanas ir pieredze."

Antonesku: „Jūs nevarat lemt par valsti, ja . . ."

Michaels (pārtraukdams): „Es esmu armijas virspavēlnieks un mana pavēle jau izziņota."

Antonesku (strauji): „Izziņota?! Kāda pavēle? Vai jūsu majestāte apzinās, ka majestāte var zaudēt kroni?"

Michaels: „Vai jūs man draudat? Vai iedomājaties, ka jums vēl vara vispār kādam pavēlēt? No šī brīža es lemšu. Jūs esat arestēts."

Kabineta durvis atvērās un ienāca vairāki bruņoti karaļa miesas sargi.

Antonesku (pērkona balsī): „Ko? Māni? Rumānijas maršalu? Nē!"

Michaels: „Nieki. Vediet viņu prom!"

Viņi aizveda Antonesku un ieslodzīja to naudas skapī, ko Michaela tēvs Karols agrāk bija lietojis pastmarku kollekciju uzglabāšanai.

Tālāk „Time" raksta, ka apvērsumu karalis Michaels bija gatavojis kopā ar opozicijas partiju līderiem: nacionālo zemnieku līderi Jūliju Maniu, nacionālo liberāļu — Konstantinu Bratianu un sociālistu Titelu Petrusku. Komūnistiem viņu niecīgā skaita dēļ — visā Rumānijā bija tikai 2000, un arī tamdēļ, ka viņu vadoņi joprojām bija cietumā, bija tikai maza lomiņa. Apvērsuma trešā gada dienā tikai nedaudzi no tā dalībniekiem bija brīvībā. Maniu bija cietumā, Bratianu mājas arestā, Petresku nemitīgu komūnistu preses uzbrukumu vajāts. Vairākums no augstākajiem virsniekiem bija vai nu apcietināti, vai trimdā, vai vismaz izslēgti no armijas.

Vecajā koncerta zālē iepretim karaļa pilij, valdības locekļi pulcējās, lai apvērsuma gada dienā novērotu vienu no ļoti retajiem gadījumiem, kad karalis Michaels parādas publikai. Ministru prezidents Petru Groza teica vienu no savām daudzajām runām. Zāle sagaidīja Grozu visskaļākiem aplausiem. Bet tā klusēja, kad pavērās sarkanās ložas durvis un ienāca karalis. Galvu atmetis, nopietnu seju karalis noklausījās, kā Groza pierakstīja visus apvērsuma nopelnus sev un pilnīgi aizmirsa vispār pieminēt karali.

Groza teica: „Mēs tuvojamies brīdim, kad varēsim likvidēt pēdējās fašisma paliekas." Pēc šiem vārdiem viņš zīmīgi klusēja. Norādījums kļuva vēl skaidrāks, kad Rumānijas komūnistu matriarche Anna Paukere pagriezās savā krēslā pret karaļa ložu un nicīgi noskatīja Michaelu.

MANĀ APGĀDĀ IZNĀKUŠI:

1) **Skatu alb. „Latvija"**, papild. ar Latv. karti (skices vietā) un pārskats par Latviju arī zviedru un franču valodā. Cena RM 20.— (ies.) un RM. 17.—
2) **Tas pats albums**, papildināts ar latv. tautas tērpiem (18 novadi) un Latv. pilsētu (59) ģerboņiem krāsās. Cena RM. 40.— (sept.)
3) **A. Dārziņas „Tautas tērpi"** 1., 2. un 3. ser. à RM. 5.— (pastk.)
4) **A. Dārziņas „Tautas tērpi"** visas 3 sēr. (18. nov.) atsevišķā grāmatā ar pilsētu (59) ģerboņiem. Cena RM. 20.— (sept.)
5) **„Bērna dienas gājums,"** bilžu grām. ar Raiņa, Saulieša, Bārdas uc tekstiem. Cena RM. 6.—
2. un 4. p-tā minēto saņems tikai iepriekšpasūtinātāji.

Izdevējs Jānis Liepiņš: (14a) Esslingen/Neckar, Plochingerstrasse 17. Pārstāvis Lībekā: J. Mežulis, Meesenkaserne, Latv. teātrī.

„LATVIJAS" ABONEMENTS,

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā RM 7.— mēnesī; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eksemplāriem — RM 6.— mēnesī par eks. Sludinājumu maksa: RM 3.— par vienslejīgu iespiedrindu vai tai atbilstošu telpu; piederīgo meklēšanas sludinājumi par puscenu, bet ne mazāk kā RM 6.— par sludinājumu.

Abonementu pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai", (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmann-Platz 7.

Latvian newspaper „Latvija" authorized by EUCOM HQ Civil Affairs Division, 14 July 1947, AG 383, 7 GEC-AGO. — Editor: Kārlis Rabācs, Günzburg/D., Bürgermeister-Landmannpl. 7. — Population to be served: 20.000.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 69 (76)
Otrdien, 1947. g. 16. sept.
Iznāk divi reizes nedēļā. Izdevējs: BALK uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa. Printer: Schwäb. Volksblatt, Günzburg/Don., Bürgermeister-Landmannplatz 7.

Šodien sākas trešā UN kopsapulce

Maršals: centrālā problēma — Grieķijas jautājums

Piedaloties 55 UN dalībniecēm valstīm, šodien Lēksaksesā pie Ņujorkas sākas trešā UN kopsapulce. UN ģenerālsekretārs Trigve Lī paskaidrojis, ka viņš rēķinoties ar apmēram trīs mēnešu ilgu kopsapulces sesiju. Kopsapulces delegāciju vadītājiem ārlietu ministrs Maršals svētdien Astorijas viesnīcā teica runu, kurā formulēja ASV nostāju UN darba jautājumā un izteicās par trešās kopsapulces galvenajiem uzdevumiem.

Maršals izteica cerību, ka šī kopsapulce sekmīgi izšķiršot visus svarīgos jautājumus, tā stiprinot UN prestižu. Galvenā pārvaramā problēma esot Grieķijas jautājums. ASV esot norūpējušās par grieķu tautu, ko terrorizējot Bulgārijas, Dienvidslavijas un Albānijas atbalstīti neimernieki. ASV vēloties sargāt grieķu tautu un nomierināt apdraudētos rajonus, pie tam šis jautājums jāatrisina UN ietvaros.

Tāpat UN ietvaros atrisināms otrs svarīgākais — Palestīnas jautājums. Veto jautājumā Maršals paskaidroja, ka ASV pašreiz nevēloties revidēt UN chartu un arī neatzīstot to par nepieciešamu. Ar šo kopsapulci UN darbs ieejot jaunā posmā, jo līdzšinējā pasaules kritika par to bijusi simpatizējoša kritika, ievērojot to, ka UN vēl atradušās izveidošanās posmā. Šī kritika UN darbam piegājusi ar lielu pacietību. Tagad, turpretim, sagaidāms, ka kritika kļūs asāka, jo UN tagad sāks savu īsto darbu. ASV neesot ieinteresēta apiet, iedragāt UN vai no tām iegūt sev kādus labumus, bet ASV arī nepieļaušot, ka UN kaut kā savā labā izmanto kādas citas valstis.

Anglija 12. septembrī UN atbruņošanās komisijai iesniegusi jaunu plānu — tūlīt izdarīt visas pasaules bruņoto spēku skaitīšanu. Tas esot mēģinājums tikt pāri „nāves punktam" atbruņošanās jautājumā, ko debatē jau veselu gadu. ASV delegāts angļu ierosinājumu apzīmēja par „visai interesantu". NYHT, NZ

Saspīlējums Irānas naftas dēļ

Uz Irānas-Padomju Savienības pierobežu nosūtīti trīs mechanizēti irāniešu bataljoni, — piektdien no Teherānas ziņoja Reuters. Tas noticis pēc tam, kad ASV vēstnieks Irānā Allens paskaidrojis, ka ASV gatavas atbalstīt Irānu tās izejvielu avotu aizsardzībā. Ceļotāji no Ziemeļirānas vēstī, ka arī padomju pusē aiz robežas vērojama stipra militāra aktīvitāte.

Allens „Irānas-Amerikas" biedrībā izteicās, ka Irānas zemes bagātības pieder viņai pašai, un paši irānieši var brīvi par tām disponēt. ASV palīdzēšot Irānai pēc pašas ieskatiem rīkoties ar šīm bagātībām. ASV neradot bažas nekādi saimnieciski priekšlikumi, ja vien tie nav draudu vai naidīgas rīcības pavadīti. Maskavas radio piektdien pārmeta Irānai 1946. gada Irānas-Padomju Savienības naftas nolīguma pārkāpšanu. Padomju prese jau pirms tam bija paskaidrojusi, ka Irānas naftas liegšana Padomju Savienībai varētu radīt „bīstamas" sekas. Minēto līgumu ministru prezidents Sultanechs parakstīja laikā, kad Irānā vēl atradās padomju karaspēks. Līgums paredz jauktu irāniešu-padomju sabiedrību, kurai būtu monopols naftas izmantošanā plašos Ziemeļirānas apgabalos. Līgumu vēl nav ratificējis Irānas parlaments, to bija paredzēts ratificēt līdz šīgada beigām. Gadījumā, pa parlaments līgumu noraidītu, angļi esot ieteikuši Irānai „atstāt durvis vaļā" tālākām sarunām ar PSRS.

Cilvēku nozušana Tīringijā

DR. PAULAM ATŅEMTAS VIŅA TIESĪBAS

Kamēr vēl neziņa klāj bijušā Tīringijas ministru prezidenta Paula noslēpumaino pazušanu, no padomju joslas nāk ziņas par vēl citu prominentu personu pazušanu. Jenas pilsētas lielvecākais Heinrichs Mertenss pazudis, pirms tam izvācot tukšu savu dzīvokli. Viņa partijas — liberāldemokratu vadītājs Kilcs paskaidrojis, ka Mertenss oficiāli devies atvaļinājumā, un gadījums pievērsis vispārības uzmanību vienīgi iztukšotā dzīvokļa dēļ. Gluži tāpat kā Pauls, arī Mertenss īsi pirms pazušanas bijis pie Kilca. Uz UP pieprasījumu Jenas policijas prezidijs Mertena „bēgšanu" apstiprinājis. Īsi pirms tam kāds Tīringijas iekšlietu ministrijas pārstāvis noliedzis Mertensa vai citas kādas augstākas amatpersonas nozušanu.

Bez tam Berlīnes laikraksts „Telegraf" ziņo, ka pazudis rakstnieks Teodors Plivjē, grāmatas „Staļingrada" autors, kas pēc kara atgriezies no Padomju Savienības. Viņš devies priekšlasījumu turnejā pa rietumu joslām, bet pēdējās dienās paredzētajās vietās neesot ieradies. Viņa dzīvoklis, ko viņa rīcībā nodevusi Tīringijas valdība, atrasts izvākts. Tīringijas iestādēm viņa pašreizējā uzturēšanās vieta neesot zināma. „Die Neue Zeitung" raksta, ka Plivjē patlaban esot Minchenē. Pēc Denas ziņām, viņam esot starpjoslu pase, un viņš domājot atgriezties un piedalīties rakstnieku kongresā 6.—8. oktobrī Berlīnē. Dena no Veimāras ziņoja, ka sakarā ar Paula, Mertensa un Plivjē pazušanu turienes avīzēm esot aizliegts ieņemt viedokli šinī jautājumā. Informācijas nodošana pa tālruni apdraudot tā lietotājus, jo tālruņi tiekot pārraudzīti. Iestādes no savas puses liedzot jebkādu informāciju. Vēlāk gan Dena šo ziņu atsauca, jo tā neesot no drošiem avotiem.

Tālāk vēl ziņo, ka uz rietumiem aizbēdzis Milhauzenas pilsētas vecākais SED loceklis Štrekers. Viņš paņēmis līdzi ģimeni un savas vasarnīcas iekārtu. Kriminālpolicija esot devusi rīkojumu viņu meklēt, ziņo „Telegraf". Līdzīgas lietas nenotiek tikai Tīringijā, bet arī Meklenburgā pazūd sabiedrībā pazīstamas personas. Nav zināms, kur palicis ministrijas padomnieks Mantejs un valdības virspadomnieks Simons, kas abi darbojās izglītības resorā. Simons ir agrākais vācu armijas virsnieks, un bija „Brīvās Vācijas" komitejas loceklis Maskavā. Berlīnes sociāldemokratu partija uzaicinājusi pieteikt personas, kas pazudušas pēc kara beigām. Pašā mazākajā partijas iecirknī, kur tikai 200 partijas biedru, saņemti pāri par 40 ziņojumu. Sevišķi daudz pieteikumu pēdējās dienās saņemti no padomju joslas.

Tīringijas ministru prezidenta vietas izpildītājs Mogs paskaidrojis, ka Pauls pārkāpis savai tautai un valdības kollēgām doto uzticības solījumu. Paula rīcība esot īsts pienākumu aizmiršanas un atbildības trūkuma paraugs. Tiklīdz izmeklēšana Paula lietā būšot nobeigta, valdība došot oficiālu paskaidrojumu. Satversmes kārtībā Tīringijai ievēlams jauns ministru prezidents, jo Paulam viņa tiesības atņemtas.

Amerikāņu militārā valdība Hesenē paziņojusi, ka tā arī uz priekšu koptransportos nosūtīs atpakaļ uz padomju joslu nelegālos joslu robežas pārnācējus. Publiskās drošības nodaļas pārstāvis paskaidrojis, ka no Bavārijas ziņotā krievu iestāžu atteikšanās uzņemt pārnācējus atpakaļ, esot izskaidrojama ar koordinācijas trūkumu atsevišķo krievu iestāžu starpā.

Bavārijas sociāldemokratu partijas kongress svētdien nolēmis, ka sociāldemokrati nevar palikt uz priekšu valdības koalicijā ar kristīgi sociālo ūniju (CSU) un uzaicinājis savus ministrus izstāties no Dr. Eharda valdības.

NZ, BBC

Vakar stājās spēkā pieci mierlīgumi

Itālijai, Rumānijai, Bulgārijai, Ungārijai un Somijai otrais pasaules karš īsteni izbeidzās tikai vakar, kad stājās spēkā mierlīgumi ar šīm piecām agrākajām Vācijas satelītu valstīm. Vakar bija jādeponē šo valstu mierlīgumi — Italijas mierlīgums Parīzē, bet pārējie Maskavā. Saskaņā ar mierlīguma noteikumiem, jau 12. septembrī sākās angļu un amerikāņu karaspēka atvilkšana no Italijas.

Angļu un amerikāņu karaspēks no Italijas, izņemot Triestas brīvpilsētas joslu, jāizvāc 90 dienu laikā. Tādā pat terminā Padomju Savienībai jāizvāc savs karaspēks no Bulgārijas, bet Rumānijā un Ungārijā tai atļauts paturēt karaspēku sakaru nodrošināšanai ar Austriju.

Italijas-Dienvidslavijas pierobežā tagad pirmo reizi kopš Italijas kapitulācijas tieši viens otram pretim stāvēs itaļu un dienvidslavu karaspēks. Paredz, ka pierobežā novietos divas itaļu un piecas dienvidslavu divīzijas. Saskaņā ar mierlīgumu, vēl iespējami robežu labojumi līdz 500 metru apmērā. No Londonas ziņo, ka tagad varot rēķināties ar konferences sasaukšanu, kas spriestu par Italijas agrāko koloniju nākotni. NYHT, BBC

Arī ASV senāta komisija dosies uz Eiropu

ASV KONGRESA KOMISIJA VĒLAS DZIRDĒT PAŠU DP PRIEKŠLIKUMUS

60 amerikāņu joslas DP laikrakstu izdevējus un redaktorus sestdien uzrunāja ASV kongresa ārlietu un juridiskās komisijas padomnieks Mr. Bestermanis. Viņš kopā ar Augsburgas apgabala komandiera DP nozares vadītāju kapt. Karu (Carr) ieradās DP licencēto izdevumu apvienības pilnsapulcē, lai nodotu ASV kongresa komisijas vadītāja Pelsilvanijas deputāta Fultona sveicienus DP redaktoriem, un pateiktu, ka ASV kongress veltī DP problēmai lielu vērību.

Uzrunā Mr. Bestermanis paskaidroja, ka ASV kongresa ārlietu un juridiskā komisija uzdevusi 5 deputātu komisijai Mr. Fultona vadībā, apceļojot Eiropu, sīki iepazīties ar DP dzīves apstākļiem. Komisija jau apskatījusi vairākas DP nometnes. Lai labāk izprastu DP nostāju, komisijai iesniegti visi DP laikrakstu tulkojumi angļu valodā. Tie visi izstudēti.

Komisijas vadītājs, kas pats sestdien bija aizņemts tālāku nometņu apskatēs, uzdevis padomniekam Bestermanim paziņot DP redaktoriem, ka interese par DP problēmu Amerikā un it sevišķi kongresā ļoti liela. Domas par to, vai ASV vajadzētu DP pie sevis uzņemt, dalās. Fultona vadītās komisijas uzdevums ir ievākt visas ziņas un apskatīt DP problēmu no cilvēciskā un nevis no politiskā viedokļa. Komisija, kurā ieiet tikai 5 no vairāk kā 400 kongresa locekļiem, protams, nevar paredzēt, kādas būs kongresa vairākuma domas, bet komisijas ziņojumā, ko iesniegs kongresam līdz 1. janvārim, būs sniegti visi pieejamie fakti un cilvēcisks DP stāvokļa tēlojums. Pēc dažām nedēļām to pašu problēmu pētīšanai Eiropā ieradīsies arī patstāvīga ASV senāta komisija — 4 senātori, senātora Reverskamba vadībā.

„Katrā ziņā," teica padomnieks Bestermanis, „DP problēma ASV kongresā būs problēma Nr. 2 — DP jautājums būs otrs svarīgākais nākošās sesijas darba kārtībā, tūdaļ pēc svarīgākā — palīdzības sniegšanas Eiropas zemēm Maršala plāna ietvaros."

Atvadīdamies no DP redaktoriem, padomnieks Bestermanis, kas pats, būdams poļu žurnālists, izceļojis uz ASV tikai otra pasaules kara sākumā, uzaicināja DP preses apvienību iesūtīt ar rakstu savus priekšlikumus un vēlējumus Fultona komisijai.

Apvienība pilnsapulces turpinājumā uzdeva šo vēlējumu formulēšanu jaunajai valdei, ko ievēlēja šādā sastāvā: priekšsēdētājs dienvidslavu redaktors Popovičs, vietnieks igaunis Dr. Jaska, sekretārs — Sauksmes redaktors Lejasmeijers, kasieris ukraiņu redaktors Kuziks. Bez tam valdē ievēlēja no igauņiem Kalbusu, no latviešiem Liepu, lietuviešiem Viteas un Penikas, krieviem Pripačnikovu un Odinčevu, dienvidslaviem Lukiču, poļiem Poņikevski un Vajudku. Revīzijas komisijā latviešus pārstāv E. Raudupe.

ASV kongresa komisija starp citu apmeklējusi arī Hochfeldas nometni Augsburgā. Te kongresa locekļi privātā sarunā ar igauņu laikraksta Eesti Rada redaktoriem izteikušies, ka cer uz jauna t. s. Fultona likuma pieņemšanu, kas dotu DP plašākas iespējas iecelot ASV nekā tas paredzēts daudzinātājā Stretona likumā. Lp.

Emigrācijas meistari vieglatlētikā

A. HAKELIS MET ŠĶĒPU 62,38 m, M. TIMMA LĒC AUGSTUMĀ 1,51 m

4000 skatītāju, 140 dalībnieku un 10 šīs sezonas labāko sasniegumu — tāda bija **bilance** pirmajās emigrācijas meistarsacīkstēs vieglatlētikā 13. un 14. sept. **Nirnbergas pilsētas** stadionā.

100 m skrējienā uzvarēja Priednieks (Lībeka) 11,5 sek., 200 m — Priednieks 23,2 sek., 400 m R. Celms (Pinneberga) 52,9 sek., 800 m A. Niedra (Pinneb.) 2:08,2 min., 1500 m V. Āboltiņš (Hersbruka) 4:26,3 min., 3000 m V. Āboltiņš 9:36,3 min., 110 m barj. M. Pētersons (Rēgensburga) 18,3 sek., 4×100 m Šlezviga-Holšteina 46,4 sek., 4×400 m Šlezviga-Holšteina 3:43,0 min., 800 m + 400 m + 200 m + 200 m Šlezviga-Holšteina 3:51,8 min., 5000 m soļošanā J. Daliņš (Pinneberga) 24:43,6 min., šķēpā A. Hakelis (Lībeka) 62,38 m, diskā E. Poltraks (Vircb.) 40,27 m, lodē N. Millers (Pinneb.) 13,92 m, Veseri G. Vainovskis (Gēstachta) 39,11 m, tāllēkšanā A. Gunarsons (Vircb.) 6,77 m, trīssollēkšanā J. Mežaraups (Hanava) 12,72 m, augstlēkšanā H. Ārencītis (Eitīna) 1,80 m, kārtslēkšanā E. Lipomanis (Vircb.) 3,20 m. Sieviešu sacensībās: 60 m Z. Ringenberga (Glāzenbacha, Austrijā) 8,3 sek., 100 m M. Timma (Augsburga) 13,4 sek., 4×60 m Fuldas YMCA 33,3 sek., šķēpā M. Riekstiņa (Gēstachta) 32,40 m, diskā Ņ. Konce (Minch.) 30,70 m, lodē Z. Ringenberga 11,57 m, augstlēkšanā M. Timma 1,51 m, tāllēkšanā Z. Ringenberga 5,07 m.

Ļoti sekmīgi startēja daudzi jaunās paaudzes sportisti. Sacīkstes organizēja Fišbachas tautieši.

Francija paplašina DP ieceļošanas programmu

Prasa uzņemt IRO aprūpē visus bēgļus

Francija nolēmusi paplašināt savu programmu DP uzņemšanai no Vācijas amerikāņu joslas. IRO sagatavošanas komisijas galvenais štāba amerikāņu joslā paziņojis, ka, līdztekus kalnračiem, Francija paredz uzņemt vēl 20.000 lauksaimniecības strādnieku un neierobežotu skaitu tekstilrūpniecības un citu rūpniecības nozaru speciālistu.

Strādniekiem piedāvās tādus pašus algu un pārējos darba noteikumus kā franču strādniekiem. Franču valdība tiem garantē tādas pašas tiesības, kā citiem ārzemniekiem, bet tiesisku un politisku papildu aizsardzību dos IRO. Strādnieku piederīgie varēs ieceļot Francijā pēc 90 dienām. Franču komisija jau atrodas amerikāņu joslā, pie kam pa vienai komisijas grupai darbosies Rēgensburgā, Bucbachā, Štutgartē un Minchenē. Četras citas grupas apceļos joslu un ieradīsies arī mazākajās DP nometnēs. Pieteikties varēs visi DP, ieskaitot poļu sardžu vienību dalībniekus un tādus DP, kas nedzīvo nometnēs.

Austrālijas pārstāvji ieceļošanas jautājumos šinīs dienās paredz atvērt īpašu ieceļošanas biroju Berlīnē. Austrālijai trūkst arī žēlsirdīgo māsu un cita slimnīcu personāla.

Šodien no Ambergas paredzēts nosūtīt uz Holandi pirmo 200 līdz 300 personu lielo DP grupu no amerikāņu joslas. Šie strādnieki, kurus nodarbinās Holandes rūpniecībā, vispirms dosies uz Venlo, Holandē, un tie ir daļa no tiem 8000 DP — vieniniekiem, kurus Holandē uzņems darbam raktuvēs, metalu rūpniecībā, par vara kalējiem, galdniekiem, mūrniekiem, iespiedējiem, drēbniekiem, audējiem, tekstilstrādniekiem, bet sievietes par šuvējām, kopējām un mājkalpotājām. Pēc 5 gadiem ieceļotāji varēs pieprasīt Holandes pavalstniecību.

Angļu joslas evaņģeliskās palīdzības organizācijas bēgļu palīdzības sadarbības kopa Betelē, pie Bīlefeldas, pieņēmusi rezolūciju, kurā prasa, lai IRO aprūpē uzņemtu visus bēgļus, bez valodas, rases, pavalstniecības un konfesiju izšķirībām. Rezolūcija, cik saprotams, attiecas galvenokārt uz vācu bēgļiem, kas izraidīti no agrākajām dzīves vietām citās valstīs. Hersfeldas policija kontrolē atklājusi kādu vācieti, kas jau kopš 1945. gada uzdevies par lietuviešu DP un visu laiku saņēmis UNRRAs aprūpi. Viņš bija pieteicies kādā DP darba grupā un jau novietojies transporta vilcienā. Amerikāņu militārā tiesa viņam piespriedusi 1 gadu cietuma.

„Daily Mail" ievietojusi kāda Metembergas DP nometnes iemītnieka Radmilo vēstuli, kurā autors pārmet, ka sabiedriskā doma visā pasaulē gan ļoti intensīvi nodarbojas ar žīdu izceļotāju likteni, kurus piespiedu kārtā izcēla malā Hamburgā, bet pārāk maz vērības veltī pārējiem DP. Rodoties iespaids, ka visi DP būtu gandrīz vai tikai žīdi. Pēdējie arī esot labāk novietoti un apgādāti par citiem, viņiem ir īpašs padomdevējs pie amerikāņu štāba Frankfurtē. Pārējie DP dažkārt novietoti nometnēs, kuras žīdi atzinuši par nepiemērotām. „Nežīdu DP saucienus neuzklausa neviens," nobeidz vēstules autors. NYHT, DM

Aicinās arī Padomju Savienību spriest par Eiropas muitas ūniju

Parīzes konferences beigu sēde, kas vienreiz jau bija atlikta, tagad, pēc ASV ārlietu ministrijas saimnieciskā lietu valstsekretāra Kleitona celtajiem iebildumiem, vēlreiz atlikta uz 22. septembri. Francijas ārlietu ministrija paziņojusi, ka visas Maršala plāna dalībnieces valstis, izņemot Šveici, Zviedriju un Norvēģiju, nolēmušas dibināt studiju grupu Eiropas muitas ūnijas problēmas apspriešanai. Uz apspriedēm aicinās ne vien Maršala plāna dalībnieces, bet visas Eiropas valstis, izņemot Franko Spāniju.

NYHT

ĪSUMĀ

Dienvidslavu militāra misija Berlīnē atsaukusi kā „melīgas" ārzemju laikrakstu izplatītās ziņas, it kā Makedonijā, Serbijā un Kroatijā notiktu dumpinieku cīņas ar dienvidslavu armiju.

Padomju arodbiedrību avize „Trud" pārmet Zviedrijai, ka tā kopš 1944. g. izdevusi „baltiešu fašistu aprindu atbalstīšanai" 900.000 kronu bēgļu pabalstu veidā, kā arī notušējot ziņas par nesen atklāto „baltiešu fašistu spiegu organizāciju". Šāda rīcība apdraudot ne vien Zviedrijas kaimiņus bet arī pašu zviedru tautu.

Itaļu komūnistu vadītājs Toljati svētdien, komentējot pāvesta runu, izteicies, ka komūnisms stāvot tuvāk katolicismam nekā ASV kapitālismam.

Grieķijas „demokratiskās armijas" štābs lūdzis pielaist tā pārstāvi ŪN Grieķijas lietu komisijā.

Ungārijas valdība izsludinājusi likumu par nāves sodu valdības trīsgadu plāna sabotētājiem.

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 69 (76) 1947. g. 16. septembrī

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas.

POZITĪVUS DARBUS, BET NE AIZSPRIEDUMUS

Ir labi, ja var atzīt vismaz to, ka no strīdīgu jautājumu kompleksa īsti debatējami paliek tikai daži nedaudzi. Profesora Starca raksts par jaunatnes audzināšanu, kurā profesors sakās esam atradis vainīgos, rāda, ka esam tik tālu tikuši.

Vai tiešām sāksim mūsu skolotājus nolikt par vienkāršiem amatniekiem? Ko gan citu var nozīmēt apgalvojums, ka „par jaunatnes zināšanām atbildība visvairāk attiecināma uz skolu, bet par dzīves stāju uz ģimeni"? Pašu zemē — kad skolotāju bija samērā maz un ģimenes dzīves apstākļi labvēlīgi, mēs prasījām un sagaidījām no skolotāja, ka viņš, īpaši mācīts un caurmērā arī inteligentāks par bērnu vecākiem būdams, uzņemsies jaunatnes vadību. Vai tagad, kad, piemēram, Bavārijā uz ik divi skolniekiem iznāk viens mācīts skolotājs un nometņu dzīves apstākļu dēļ par ģimenes audzināšanu nevar vairs runāt, kad audzinātāja ir kļuvusi nometne, mēs piepeši degradēsim skolotājus un atnemsim tiem atbildību par jaunatnes stāju, pasakot, ka skolotājam pietiek iemācīt to, kas rakstīts skolas programmā un tad par citu vairs neinteresēties, tāpat kā neprasām no kurpnieka, lai viņš labodams zābakus, interesētos arī par to, kā zābakus valkā?

Jādomā, ka arī profesors Starcs to tā nebūs domājis. Un tādā gadījumā, šķiet, esam vienis prātis, ka daļa vainas jaunatnes ideālu apsīkumam meklējama arī audzinātājos — audzinātājos vārda visplašākajā nozīmē — proti, skolā, ģimenē, sabiedrībā un arī nometņu vadībā.

Īsti strīdīgs gan paliek cits jautājums. Nesaprašanās dziļākais iemesls, šķiet, te tas, ka profesora kungs grib labot vispār atzīto jaunatnes kaiti tikai ar negātīviem līdzekļiem. Viņš grib pārveidot jaunatni, vest to uz ceļa ar aizliegumiem, ar apkarošanu. Liekas gan, ka nekad un nekur nav izdevies panākt pozitīvus rezultātus tikai ar negātīvu rīcību. Pat pieņemot, ka tikai sports būtu tas lielais jaunums, nekas nebūs līdzēts ar tā apkarošanu, kamēr aizliegtā vietā nebūs dots cits, kas spētu aizraut un piepildīt jaunās sirdis.

Mūsu tagadējos apstākļos, kad visos deg viens liels sapnis, šis mērķis pats par sevi ir skaidrs. Bet kamēr tas tāls un praktiski nesniedzams, jaunam un nepacietīgam cilvēkam ir vajadzīgi vadītāji, kas aizrauj un sajūsmina viņu. Un tas, lūk, ir īstais audzinātāju uzdevums, tas ir vecākās paaudzes uzdevums, un tikai kad vecākā paaudze būs šo uzdevumu veikusi, tā var cerēt un gaidīt, ka jaunatne viņai sekos.

Lai gan Andrē Zīds, kuŗa izteicienu citē profesors Starcs, nav runājis par sporta jaunatni, bet par jaunatni vispār, ir liela patiesība viņa vārdos, ka „mūsdienu jaunatne atgrūž vecās paaudzes sniegto roku, viņas raksturīgākā īpašība ir ticības trūkums nākotnei." Vai šis franču rakstnieka izmisuma sauciens neliecina, ka arī mūsu jaunatne un mūsu jaunatnes kļūdas un traģika gluži tā pati, kas piemeklējusi citu tautu jaunatni — pie tam tādu tautu jaunatni, kuŗu liktenis nesalīdzināmi laimīgāks par mūsējo?

Bet kāpēc jaunatne atgrūž vecās paaudzes roku? Vai ne pa daļai neapzinīgā sajūtā, ka vecā paaudze novedusi pasauli strupceļā? Vai tādā gadījumā vecās paaudzes pirmais uzdevums nav parādīt, ka no šī strupceļa ir izeja — pozitīva izeja, ne tāda, uz kuŗu virzās ar aizliegumiem, bet gan ar reālu, dedzīgu priekšzīmi?

Ar aizliegumiem nekā nevar panākt un ar sporta noliegšanu arī nē, jo tā ir negrozāma patiesība, ko izteicis profesora kungs — jaunatne savā būtībā nav mainījusies. Un šai nemainīgajai jaunatnei vajadzīga kustība, sacensība un dzīves prieks. Mainās tikai paņēmieni — kādreiz sita ripas, tagad met bumbu grozā. Sports ir dabisks šīs tieksmes apmierinātājs. Negribu un nevaru apstrīdēt profesora kunga apgalvojumu, ka viņa klases biedri skolotāju seminārā fiziskās enerģijas pārpalikumu noreaģējuši, pastaigādamies gar Gaujas malu. Zinu tikai, ka savā laikā mājās laiku pa laikam satikās mana tēva bijušie klases biedri no skolotāju semināra gada gājuma, kas krietni vecāks par to, kuŗā mācījies profesors Starcs. Tad viņi, atmiņas pārcilājot, visvairāk allaž runāja par to, kuŗš bijis visstiprāks uz laušanos, kuŗš tālāk akmeņus sviedis un kuŗš visātrāk skrējis. Pie tam šie semināristi gandrīz visi bija lauku puiši, kas vasarās smagi nostrādājās druvās. Tagad ļoti liela daļa mūsu jauniešu ir pilsētnieki, un nometnē dzīvojot, ikviens kļūst nodarbību ziņā pilsētnieks, kas nekādās druvās nestrādā.

Nedomāju, un laikam neviens nedomās, ka dzīve sportam vien būtu ideāls, bet mūsu dzīve bez sporta arī būs grūti domājama vismaz tik ilgi, kamēr sportos citu tautu jaunatne. Cīņa pret sportu ir cīņa pret vējdzirnavām. Var gan cīnīties par to, lai sportu ievirzītu veselīgā gultnē, un šī cīņa ir jāuzņemas vecākiem, skolotājiem, nometņu vadītājiem. To jau uzņēmušies tie sporta instruktori, „kas taisa karjēru ar sporta komandu organizēšanu un sporta sacīkšu rīkošanu". Pat tad, ja šo instruktoru intereses patiešām būtu egoistiski šauras, viņi tīri savtīgu motīvu dēļ centīsies nepielaist pārspīlējumus, jo visiem zināms, ka pārtrenējies sportists vairs nav labs sportists.

Pārējiem, kam patiesi rūp mūsu jaunatnes problēma, vajadzētu pārslēgties uz pozitīvu darbību — dot jaunatnei to jauno, kas spētu aizraut jaunos un atvilināt viņus no sporta laukumiem. Tas ir tas, ko darīja vecākā paaudze Valmieras skolotāju semināra laikos. Kur tagad ir šie saucēji?

Aleksandrs Liepa

Skaitļi, kas raksturo dzīvi Londonā

VĒSTULE LATVIJAI NO ANGLIJAS

Kāda tautiete, kas ar savu ģimeni jau vairākus gadus dzīvo Londonā labi raksturo dzīvi, iespējamības un vajadzības Anglijas galvas pilsētā.

Lai iepirktos kādā Londonas pārtikas vai gaļas produktu veikalā, tur jāreģistrē sava apgādes grāmatiņa. Londonas centrā cenas ir apmēram 10 proc. augstākas nekā strādnieku rajonos. Pieaugušie nedēļā var pirkt 1 märc. maltu gaļu, kas maksā 1 šil., bet bērniem ir nepilna mārciņa par 8 pens. Kā pieaugušiem, tā bērniem par 2 pensiem klāt jāņem Corned bief. Nepilnas pusotra mārciņas cūkas gaļas cepetim, ko gan tāpat kā karbonādi grūtāk dabūt, maksā 1,5 šil. Par 7 pensiem mārciņā var dabūt aitu ribiņas. Aitas gaļas slavenais English beef ir 1 märc. nedēļā. Aknas nav normētas, bet ne katru reizi dabūjamas. Arī angļu iecienītās aitu un vēršu sirdis, tāpat zirgu un valzivju gaļu var pirkt bez ierobežojumiem. Rūpes nesagādā kaulu pirkšana, jo angļi viras un buljonu nelieto. Nenormētas arī cūku kājiņas un putni. 2 märc. smagu vistu var pirkt par 10 šil. Zoss un tītars maksā 2—4 märc. Sviests kā bērniem tā pieaugušiem ir 3 uncas nedēļā, margarīns 3 unc., tauki 1 unc., siers 1 unc. un bēkons 1 unc. Atkarībā no pieveduma, saņem 1—3 olas nedēļā. Cenas ļoti zemas. Iegādājoties nedēļas devas par 3 grāmatiņām — sviestu, sieru, margarīnu, olas un bēkonu, tās izmaksā 3 šil. 4 pensi.

Cukurs pamatdevā ir 3 märc. nedēļā. Jūlijā bija vēl ½ märc. ievārījumiem. Cukura vietā tādā pašā daudzumā var pirkt marmelādi. Vasarā ir ievārījumu speciāldeva — 4 nedēļās 1 märc. Cukura cenas: smalkais — 3 pens., pūdercukurs — 4 pensi un graudu — 3,5 pens. märciņā. Aveņu un zemeņu ievārījums 1 märc. maksā 1,4—1,8 pensu.

Ik patērētājam periodā ir 32 punkti, par kuŗiem var iepirkt preces pēc savas izvēles. Piemēram, 1 märc. mannā novērtēta ar 2 p. (maksā 8 pensi), 1 märc. makaronu — 2 p. (6 pens.), 1 märc. žāvētu augļu — 8 p. (8 pens.), 1 kārbiņa olu pulvera 10 p. (2,6 pens.), apm. 1 märc. vārītas cūkas gaļas — 26 p. (2 šil. 6 pens.) utt. Kopš 21. jūlija tirgū ir slavenās Libijas firmas konservētie augļi — firziķi, citroni, umbieŗi uc. Neliela kārbiņa šprotes novērtētas ar 2 p., bet prāva kārba laša 10—12 p. (1 šil. 4 pens.), 1 märc. konservētas gaļas 16 p. (1 šil. 6 pens.), 1 märc. konservētas desas 16—24 p. (2 šil. 8 pens.), 1 märc. auzu pārslas 2 p. (8 pens.). Grūbas ir bez kuponiem. Saldajiem ēdieniem daudz lieto želeju un želeju kopā ar dažādu ogu garšu. 2 märc. sīrupa ir 16 p. (1,6 pens.), 1 kārba piena, atkarībā no labuma un salduma 16 p. (8 pens.) — 1 šil. 1 pens.), ¾ l. svaigs piens bērniem dienā — 1 p. (1,5 pens.), ¼ l. piens pieaugušajiem dienā — 5 p.

Maizi pārdod pēc speciāla BU saraksta. Bērni līdz 4 g. v. agrāk saņēma 26, bet tagad tikai 20 BU, apm. 10 märc. 4 nedēļās: Pieaugušiem ir 28 BU. Papilddevas ir no 4—10 g. v. bērniem un smaga darba strādniekiem. Ar maizi var iztikt ļoti labi. Bez kuponiem iespējams dabūt dažādus cepumus un tortes. Rupjmaizi var dabūt tikai Londonas rajonos, kur dzīvo ārzemju strādnieki. 2 märc. maksā 1 šil. Zivis, sākot no silķes un beidzot ar lasi, ir brīvā tirgū. Visdārgākais kūpināts lasis — 21 šil. märciņā. Nenormēti arī truši un baloži. Dāņu kūpinātā desa maksā 5 šil. 6 pens. märciņā. Bez ierobežojumiem var pirkt augļus un saknes. Pat ziemā augļi nav dārgāki par 1 šil. 6 pens. märciņā, atskaitot ananasus, kas maksā 15 šil. Ābolus un bumbieŗus var dabūt visu gadu. Tomātu cena ir 1 šil. 6 pens. līdz 5 šil. par märciņu. Reti dabūjami skābēti kāposti (1 märc. — 2 šil.). Gurķi un salāti visumā dārgi. Galviņa salātu maksā pat līdz 1 šil. 5 pens., bet gurķi no 1—5 šil. gab. Bērni uz grāmatiņām 4 nedēļās saņem 1 märc. banānus, tāpat arī oranžu un zivju eļļu.

Dilļu sēklās angļi lieto uz maizītēm ķimeņu vietā, bet pie novārītiem sausiem kartupeļiem mīl piparmētras. Garšvielas ir brīvā tirgū un nav dārgas. Tāpat sacharīns, kas 100 ripiņas maksā 9 pens. Raudzētais etiķis ir ar mums nepierastu garšu. Nav normēta kafija (1 märc. — 2 šil. 9 pens.) un kakao (½ märc. — 10-12 pens.). Saldumus, šokolādi un konfektes var pirkt 1 märc. mēnesī, bet tēju pieaugušie 2 pac. Ziepes pieaugušiem 2 gab. un bērniem 4 gab. mēnesī. Tualetes ziepes maksā no 8 pens. — 3 šil. 8 pens. gab. Samērā lēta veļas mazgāšana. Par palagu, krekla vai dvieļa mazgāšanu jāmaksā 3—4 pens. gabalā. Mēteļus un uzvalkus ķīmiski tīra par 2 šil. 6 pens. — 5 šil. 6 pens.

Ļoti dārgi medikamenti un ārstēšanās. Slimo kasēs bezmaksas ārstēšanās ir tikai strādājošiem, bet ne viņu ģimenes locekļiem. Privāti ārsti par pieņemšanu prasa 1 märc. Vienīgi pilsētas slimnīcās, kas līdzekļus gūst no sabiedrības ziedojumiem, ārstē lēti un mazturīgos pat bez maksas. Ārstu zobu silmībās vispār maz un labākie ir ārzemnieki. 1—2 zobu plombēšana maksā no 15 šil. — 1 märciņai. Ja zobs jāapvelk ar zeltu, tad jārēķinās, ka jāizdod 10—100 märciņas. Acenes maksā līdz 7 märc. Dārgi arī acu ārsti. Medikamentu maz. Būs labi, ja atbraucēji medikamentus mēģinās iegādāties Vācijā.

Iebraucējiem Londonā vislielākās grūtības rada dzīvokļu trūkums. Uz pilsētas valdes lētajiem dzīvokļiem jāgaida pāris gadu. 2—4 istabu dzīvoklis maksā 565 märciņas gadā. Jāpieskaita arī vēl 250—500 märc. prēmija. 2 istabu pagraba dzīvokļtis ziemeļu pusē maksā 2 märc. 10 šil. nedēļā. Pilsētas valdes dzīvokļiem normālā cena par katru telpu ir 7 šiliņi. Mēbeles piešķir, pilsētas valde ar īpašām „units" zīmēm. Lai iekārtotu guļamistabu un ēdamistabu vajaga 80 „units", tas ir 62 märc. 16 šil. 9 pens. Atskaitot spilvenus, palagus un segas, pārējā gultas veļa iegādājama pret kuponiem. Vīriešu uzvalkam vajaga 26 kup. (maksā 5 märc. 10 šil. — 25 märc.). Uzvalka šūšana 4 nedēļās izmaksā ievērojami dārgāk, nekā 6 mēnešos. Vasaras lietus mēteļiem vajaga 18 punktu (maksā 4 märc. 10 šil.), vīriešu kurpēm 9 p. (1 märc. 10 šil. — 4 märc.). Sieviešu mēteļim 18 p. (5 märc. 10 šil. — 25 märc.) Sieviešu vismodernākās kurpes par 4—7 p. maksā no 15 šil. — 10 märc.

Augstas cenas elektriskajiem aparātiem: gludeklis 2,10 märc. — 4,12 märc., radio aparāts ar baterijām 5—12 märc., bet elektriskais 5—70 märc. un ar televīziju 70—180 märc. Elektrība mājas lietošanā maksā 5,5 pensi kilovatstundā. Ogles var dabūt 3 maisus mēnesī. 1 maiss maksā 4 šil. 6 pens, bet 1 märciņa malkas — 6 pensi. Lēta gāzes lietošana: lai 1 nedēļā 3 cilvēkiem pagatavotu ēdienu, jāmaksā tikai 1—2 šil. Londonā visdargākā satiksme ir ar apakšzemes dzelzceļu, bet vislētākā ielas dzelzceļā. Auto taksometri par 3 km braucienu ņem šil. 9 pens.

Samērā labi ēdot 3 cilvēku ģimenei mājās gatavota ēšana Londonā nedēļā izmaksā apm. 1 märc. katram cilvēkam. Tiem tautiešiem, kas domā braukt uz Angliju, gribētos atgādināt 2 lietas — mācīties angļu valodu un salabot zobus. Abos gadījumos jaunajā dzīves vietā atkritīs rūpes un izdevumi.

Piebilstams gan, ka visi šie skaitļi un cenas attiecas uz stāvokli, kāds bija Londonā pirms pašiem pēdejiem saimnieciskajiem pārkārtojumiem, kas skāra arī patērētājus.

Londonā, augustā. A. Z.

Šim numuram pievienotas 2 lapaspuses, kuŗas saņem ATPŪTAI pasūtinātāji.

Atkal gaidāma nometņu pārvietošana

Pēdējā Šlezvigas-Holšteinas latviešu nometņu komandantu sanāksmē Alterfradē, apgabala latviešu pārstāvis St. Jaundzems ziņoja, ka pēdējā mēnesī no apgabala uz Angliju darbā devušās tikai sievietes. Tagad paredzams, ka darbiem Anglijā varēs pieteikties arī vīrieši, bet tikai ogļraktuvēs un nelielā skaitā lauksaimniecībā. Pavisam līdz šim uz Angliju no angļu joslas izbraukuši ap 9000 latviešu. Uztura transitnometnēs pēdējā laikā uzlabojies, bet telpas joprojām sliktas un grūtības ar bagāžas pārvietošanu, sevišķi sievietēm, kāpēc nesen uz transitnometnēm par izpalīgiem nosūtīti nometņu kārtības sargi. Transitnometnēs joprojām ir iebraucēji, kas tur gaida jau divus mēnešus, un nav zināms, kad šie strādnieki vīrieši varēs izbraukt uz Angliju. Transporta novirzīšana caur Holandi tos nav sevišķi paātrinājusi.

Tautas kopības daļa un fonds

Bavārijas latviešu apgabala pēdējā sēdē Minchenē nodibināta Tautas kopības daļa un Tautas kopības fonds, kuŗā pārskaitītas visas BALK rīcībā esošās līdzšinējo pabalstu fondu summas un kas ar saviem līdzekļiem atbalstīs Tautas kopības daļu materiālos mērķus. Tautas kopības daļas uzdevums būs vienot visus tautiešus un atbalstīt tos morāli, kulturāli un materiāli. Tā īpaši rūpēsies par ārpus nometnēm dzīvojošiem, kam pašiem jāizvēl savi grupas pārstāvji, kuŗu vārdi jāziņo Tautas kopības daļai Minchenē, Latvian Relief Bureau, Hezcog Rudolfstr. 49. Ja kādā vietā ārpus nometnēm dzīvojošo tautiešu ir 100 vai vairāk, tad jāizvēl 3—5 personu komiteja. Šie pārstāvji, saziņā ar TKD tad pūlēsies atrisināt ārpus nometnēm dzīvojošo tautiešu skrīnēšanas (arī izskrīnēto), emigrācijas, kartotēkas, aprūpes un citus jautājumus. Nometnēs dzīvojošiem tautiešiem viņu vajadzības ar TKD jākārto ar savu nometņu komiteju vidūtājību.

Par BALK Tautas kopības daļas un Tautas kopības fonda kollēģijas priekšsēdi ievēlēts Cezars Serģis no Rozenheimas.

Nometņu dzīve

Uz pirmo darbības gadu septembŗa sākumā atskatījās prof. N. Maltas dārzkopības skola Fīsbachā un tuvākā laikā pirmie mācītie dārzkopji atstās skolas sienas, lai dotu vietu tiem, kas šoruden par jaunu gribēs piepulcēties prāvajai skolas saimei. Skola iesāka savu darbu bez līdzekļiem, bez darba rīkiem, bez dārziem un siltumnīcām ar vāju sabiedrības atbalstu. Pašreiz skolā mācās gandrīz simts jaunu dārzkopju 18 skolotāju-speciālistu vadībā. Skolai ir savi mācību dārzi sakņkopībā, puķkopībā un arī augļkopībā, kas visu cauru vasaru iespēju robežās apgādājuši Fīsbachas, Valkas un citu apkārtējo nometņu iedzīvotājus dārzeņiem un ar visu to, ko skola, jusi ražot šejienes latviešu bēgļu apmācīdama savus audzēkņus, varēpulkam par labu. Pašas spēkiem, Fīsbachas un Valkas nometnes atbalstītas, skolas saime uzcēlusi 3 siltumnīcas un drīzumā būs nobeigta ceturtā. Tā kā siltumnīcās šoruden ierīko centrālo apkuri, tad mācības tajās turpināsies cauru ziemu. Pieteikšanās uz jauno kursu turpināsies līdz 15. oktobrim. Uzņemšanas lūgumi, pievienojot dzīves aprakstu, adresējami prof. N. Maltas dārzkopības skolas direktoram, (13a) Lager Fischbach, über Nürnberg 2.

Latviešu kamerorķestris dir. Ed. Eiches vadībā koncertēja darba vīriem Ešbornā pie Frankfurtes. Vairākas dziesmas orķestra pavadījumā dziedāja L. Latiševa. Solistei patīkama tembra balss, priekšnesums viscauri mūzikāls. Kā soliste, tā orķestris guva klausītāju nedalītu piekrišanu. Klausītāju vidū bija arī daudzi no kaimiņu darba vienībām — igauņi, lietuvieši, poļi. F. B.

Zalcburgas apgabalā sākta DP — speciālistu reģistrēšana izceļošanai uz Čīli. Speciālitāte jāpierāda ar dokumentiem. — Papildinot Zalcburgas novada latviešu komitejas sastāvu, komitejā ievēlēti K. Kadilis un R. Levāns.

Bērnu sili ierīkos Braunšveigas DP nometnē, pagaidām bērnus tikai uzraugot, bet neizslēdzot pārtikas papildus devas. Latviešu nodarbinātās mātes jaunajam pasākumam pieteikušas tikai 3 bērnus, bet lielākais skaits būs ukraiņu bērni.

Lībekā miris Mezenes nometnes komandanta vietnieks Valdemārs Zubers. Nelaikis bija rosīgs sabiedrisks darbinieks.

Par Westward Ho akciju sanāksmē ziņoja arī Baltijas centr. padomes pārstāvis prof. A. Švābe un norādīja, ka angļu pārstāvji solījušies vēl šinī mēnesī uzsākt arī Anglijā jau nodarbināto piederīgo pārvietošanu uz Angliju. Tālāk prof. A. Švābe norādīja, ka arī šoruden jārēķinājas ar nometņu pārvietošanu. Dažas nometnes varbūt iegūs labākas telpas, bet citām būs jānovietojas kopā ar cittautiešiem. Jau pārvietota Šlezvigas nometne un drīzumā pārvietos vēl četras citas, pie kam mūsu pārstāvji ierosinājuši, lai turpmākās pārvietošanās nometnes grupētu pēc tautībām. Glikštates nometni nometināšot Pinebergas un Vedeles nometnē.

Iepriecinoši, ka tagad iespējams novietoties darbā jūrniekiem. Angļi pārņēmuši no latviešu kuģiem jau daudzus vecos jūrniekus un tur būs brīvas vietas arī latviešu jūrskolas audzēkņiem. Jūrskola darbosies arī turpmāk un tajā vēl ir brīvas vietas. Angļu valdība atļāvusi uz Angliju pārvietoties arī jūrnieku piederīgiem, bet latviešu jūrniekiem iepriekš Anglijas bankās jāiemaksā 100 märc., ko izmantos viņu piederīgo aprūpei. Pēc prof. Švābes un citu latviešu pārstāvju vērtējuma, pašreiz neizdevīgi atstāt Eiropu un doties uz Dienvidameriku vai citur, jo pagaidām visur tur pieprasa tikai vieninīekus. Sanāksmes beigās St. Jaundzems norādīja, ka vairumam nākamā ziema, liekas, būs jāpavada vēl Vācijā, kāpēc laikus jārūpējas par telpu sakārtošanu, bet īpaši par kurināmo. Arī pašiem nometņu iemītniekiem jācenšas ziemai sagādāt zari, ciekuri un cits nenormēts kurināmais.

Dānijas tautiešu palīdzība

Latviešu pārstāvis Dānijā V. Briedis informē, ka Dānijas latvieši palīdzībai tautiešiem Vācijā savākuši 685 saiņus (apm. 4 tonnas) pārtikas, ko šinī mēnesī cer izsūtīt uz Vāciju.

Latvieši Dānijā lielāko daļu iesaistījušies darbā, pie kam inženieri, tehniķi, mechaniķi utt gandrīz visi strādājot savos arodos un nopelnot samērā labi. Dānijā gan svarīgākie pārtikas produkti racionēti, bet devas pietiekamas, pie kam olas, piens, krējums, zivis medījumi, cepumi, augļi un saknes nav racionēti.

Kā jau ziņots, par dažu Dānijas Sarkanā Krusta darbinieku, īpaši nometņu komandantu patvaļīgo rīcību, dāņu valdības laikrakstā „Köbenhavn" bija iespiesti vairāki raksti, kuŗu rezultātā tagad apstākļi uzlabojušies. Tas pats laikraksts nesen iespieda arī bij. Igaunijas sūtņa Dānijā Laroteja rakstu, kuŗā bija norādīts uz Baltijas tautu ciešanām un netaisnībām, kas tām jāpārdzīvo. Baptistu kongresa laikā notika izstāde, kuŗā igauņi bija iekārtojuši novietni ar plakātiem un diagrammām par baltiešu deportācijām. Kādas ieinteresētas valsts pārstāvji pieprasīja, lai Dānijas valdība baltiešu novietni izstādē slēdz, tomēr tas neizdevās, jo izstāde atradās amerikāņu un angļu protektorātā.

VĒSTULES REDAKCIJAI

A. Strautiņš, Eslingenā

JĀSAGATAVOJAS ARĪ UZ TO

Neviens mēs šodien nezinām, ko liktenis katram jau tuvākā laikā lēmis. Neviens šodien nezina, kur un ko katrs rītā strādās. Varbūt tomēr daudzi tautieši, apstākļu spiesti un citu izeju neatrazdami, vai vēlēdamies pēc iespējas drīzā laikā sapelnīt līdzekļus, būs spiesti, vai paši aizies apakšzemes darbos. Nebūtu pareizi, ja mēs šos tautiešus nesagatavotus jaunam darbam aizlaistu uz ogļraktuvēm. Līgumi, solījumi gan paredz apmācību, bet vai tas praktiskā dzīvē tā arī notiek? Saimnieciskā konjunktūra Eiropā prasa stēidzīgu rīcību, strādnieku raktuvēs trūkst! Bet vai tas mūsu tautiešiem nāk par labu? Vai šeit nebūtu mūsu pienākums, tautiešiem ceļā dot līdzi ne tikai labus novēlējumus, bet arī priekšzināšanas, iepazīstinot tos jau laikus ar oglēm, raktuves darbiem, aizsargu līdzekļiem, raktuvēs pielietotām mašīnām utt?

Tā pārdomājot šo problēmu, esmu nācis pie atziņas, ka dažos gadījumos mēs tautiešiem varētu palīdzēt. Mēs varētu palīdzēt tautiešiem, kas vēl nestrādā, bet gan domā izceļot un tieši iekārtīties darbā ogļraktuvēs, jau tagad viņus teorētiski iepazīstinot ar ogļraktuvju iekārtojumu, darba paņēmieniem, aizsarglīdzekļiem, pielietotām mašīnām utt. Tik daudz speciālistu, cik šāda informācija prasītu, šķiet, mūsu vidū atradīsies.

Uts Lesiņš

KLUSĒŠANAS ZELTS

Šo laikmetu varētu dēvēt par vārdnīcu laikmetu. Vārdnīcas tagad ņemšas katrā ģimenē pavāru grāmatas vietu un tiek pielietātas ar lielīgām sekmēm! Bet, neatkarīgi no sekmēm, man klusībā dara bažas kāds cits jautājums. Es neesmu novērojis, ka cilvēkiem, kas mācās runāt svešvalodas, būtu daudz vairāk ko teikt nekā pārējiem. Neērtības ir tās pašas, kas mātes valodā, proti, — kas tad īsti būtu sakāms? Ļoti bieži cilvēku priekšrocība ir tā, ka ar viņiem var neko nerunāt . . . Cītādi, manuprāt, runāšanas pienākums sagādā nepatikšanas. Es nemaz neapdomāju tos ārkārtīgi nepatīkamos gadījumus, kad jāsacer kāda runa publiskām sanāksmēm ar sekojošu fotografēšanos. Jau sen atzīts, ka tādu runu labākā īpašība ir to īsums. Un klausītājiem no tām palīdz prātā tikai sevišķi lielas, nejaušas pasprukušās neldzības.

Bet ir arī cita veida tīri ikdienišķi sarežģījumi ar runāšanu. Piemēram: divi cilvēki iekāpj vilcienā un mierīgi brauc, nodarbodamies katrs ar savām domām. Pēkšņi, vienam otru uzskatot, viņiem rodas nelāgas aizdomas, ka viņi ir pazīstami. „Pie velna! Kur gan esmu šo ģīmi redzējis," domā viens. Otra domu gaita ir līdzīga: „Kādēļ es nepamanījos iekāpt vagonā pa otru galu vai neizlikos mazliet iesnaudies!" Un tagad abi šie vīri priecīgi pasmaida, sasveicinājas un atvainojas, ka izklaidības dēļ nav to izdarījuši agrāk.

Parastie jautājumi: kur brauc, cik maksā plūmes vai āboli, kā ir nometnē ar cigaretēm — top ātri izsmelti. Arvien biežāk iestājas nepatīkama klusuma mirkļi. Tikai retiem tādās reizēs ir drosme nožāvāties un pagriezties pret logu, vai izvilkt no kabatas sen izlasītu avīzi, piedāvājot ceļa biedram' lapu ar ievadrakstu un paturot sev sludinājumu daļu. Tematu par ģimenes piederīgo labklājību abi kādu laiku vairās aizkart, jo nav īstas skaidrības, vai otrs precējies, atraitnis vai šķirtenis un vai tik šī lieta jau nav kādreiz pārrunāta. Ar pāris aplinkiem dūrieniem to varbūt izdodas noskaidrot, piemēram, ar teicienu: „Citiem jau vēl nekas, bet ko iesāksi tie — ar lielām ģimenēm." Ja nu izrādās, ka abu ģimenēs neviens nelimo, iestājas atkal sarunas apsīkums.

Protams, ir arī tādi brīnišķi gadījumi, kad viens izrādās makšķernieks, otrs — mazbērnu tēvs. Šie tematī zināmā aspektā ir neizsmeļami. Saruna dažkārt tā atdzīvojas, ka bijēšu kontrolierim stingri abiem jāsit pa plecu, lai viņa pieprasījums tiktu ievērots. Šis starpgadījums, diemžēl, izsit sarunu no sliedēm, un šie temati vairs netiek atjaunoti, jo tiem piemīt tāds pirmradīšanas svaigums, ka — ja izjauc — tad cauri!

Abi ķeras pie pēdējā glābiņa: starptautiskā stāvokļa. Īstenībā tur jau arī viss zināms, un runa ir vienīgi par vairāk vai mazāk jauniem un asprātīgiem pazīstamo težu sagrozījumiem. Bet viela tā ir, izturīga viela, un, kad pēc pāris stundām kādam jāizkāpj, abi izšķiras gluži dulnām un nopūlētām galvām, kas jūtami atsaucas uz iecerēto praktisko pasākumu apzinīgu un uzmanīgu veikšanu. Uzvārdus tādas sarunas laikā parasti neizdodas izpētīt, dažkārt izrādās, ka abi nemaz nav bijuši agrāk pazīstami, bet nākuši uz tādām domām kaut kur redzētas līdzīgas uzvalka krāsas vai matu sasukājuma dēļ.

Agrākos gados šai ziņā nebija labāk, tas ir taisni labās audzināšanas netikums. Visnelāgākie stāvokļi radās, sastopoties ar tādu it kā pazīstamu cilvēku kādas sabiedriskas iestādes vai krājaizdevu sabiedrības uzgaidāmās telpās, vai — vēl jaunāk, ja kāds trešais, sapazīstinādams divus savus paziņas, pats aizgāja ātrāk projām. Abi palicēji, nezinādami viens par otru ne naga melnuma tiesas un mēģinādami uzturēt sarunu, burtiski stumdījās kā istabā nejauši ielidojušas lapsenes gar logu aizkariem, meklēdami kādu izeju. Kāds pazīstams mākslinieks reiz sūdzējās, ka paziņa atstājis viņu kafejnīcā pusstundu uzgaidīt, iepriekš sapazīstinādams ar kādu zviedru tirdzniecības firmas aģentu. Pēc viņa izteicieniem tā bijusi viena no drausmīgākām un ilgākām pusstundām viņa mūžā.

Sievietēm šais lietās ir lielāka rutina vai, pareizāki sakot, labāka technika. Man ir aizdomas, ka vecos laikos viņām kādus pāris gadsimtus no vietas bijis runāšanas aizliegums. Pa šiem laikiem uzkrājusies tematika arī turpmākos pāris gadsimtos nebūs tik viegli izrunājama. Viņas brīvi slīd pa asociāciju gultnēm, nedomādamas, kur saruna novedīs un vai tā vispār kādam varētu ziņkārot. Viņām nav mazvērtības kompleksa, kas vīriešus nomoka ar saistošas vielas meklēšanu. Esmu vairākkārtīgi mēģinājis notvert šo asociāciju schēmu, bet, jāteic, tās kombinācijas ir neizsmeļamas kā šacha atklātņu varianti pēc kāda piektā vai sestā gājiena. Viens no klasiskiem, aptuveni uzmestiem paraugiem varētu būt šāds: bērni — ēdiens — ēdiena gatavošana — bērnārsti — ārsti vīrieši — vīrieši vispār — draudzeņu vīri — draudzenes pašas — viņu šuvējas vispār — draudzeņu vīri — draudzenes pašas — viņu šuvējas — šuvējas vispār — drānas vispār — jaunas drānas — viesības — dārgliet as — viesu uzvešanās u. t. t. Šo schēmu var apgriezt otrādi, tā ir tik pilnīgs mechanisms, ka to var sākt no jebkuŗas vietas, iedarbināt jebkuŗā laikā un jebkuŗos apstākļos. Tā ir tīrais runāšanas sudrabs.

Ar tādām runas dāvanām apveltītām sievietēm ir ieskats, ka nerunāšana uzskatāma par sodu, kādu dažkārt izpelnās laulātie draugi pēc kāda smagāka pārkāpuma vai ilgākas patvaļīgas promienes. Tie ir maldi, mīļās dāmas! Tiesa, pirmajā dienā, kad tādam grēkāzim visapkārt viešas ledains klusums, viņš jūtas mazliet neparasti. Bet, ja tas nav saistīts ar traucējumiem pārtikas apgādē, ja brokastu un pusdienu gatavošanas aparāts darbojas bez vainas, ar tādu stāvokli drīzi vien aprod, un tanī atklājas savs jaukums. Tad beidzot rodas izdevība izdomāt līdz galam kādu garāku domu, zinātniekiem jaunatklājumi, rakstniekiem lugu un romānu idejas. Diemžēl, šis patīkamais klusuma posms mēdz kaut kā pēkšņi izbeigties jau ap otrās dienas vakaru, un tad vaininiekam tik un tā jānoklausās visa divas dienas aizturētā programma!

Klusēšanas jaukums maigajam dzimumam ir pasvešs. Ja jūs esat kāda ezera krastos vai kalnos, tīksmināties ap saules rietu un nekā nesakāt, jūsu pavadonei tūlīt rodas aizdomas, ka jūs nekā neredzat.

„Ak Dievs," viņa saka, „cik burvīgi! Šis sarkanums eglē! Bet jūs taču nekā neievērojat, jūs — vīrieši!"

Pie tam jūs gluži labi esat pamanījis, ka saule iesēdusies eglē kā sarkans ezis, ka ūdens ir zaļš un ar zelta pārvalku, ka viss ir ļoti poētiski, tikai jums nav krājumā tik daudz izsaukšanās zīmju spraudadatu, lai šis lietas, tā sakot, piespraustu sev pie svārkiem.

Kādu vakaru man bija nepieciešami caurbraucot prasīt nometnē naktsmājas kādam paziņam. Es satiku viņu uz kāpnēm, un guļas vieta man tika laipni atvēlēta. Uz istabu ejot, viņš, mazliet stomīdamies, teica: „Redzi, tikai — man mājās ar sievu — man ir tāds stāvoklis, ka es nerunāju. Saproti! Tas nenozīmē, ka tu nedrīkstētu ar viņu runāt, — lūdzu! — tikai nebrīnies, ja es sarunā nepiedalīšos. Varbūt viņa pat mēģinās izmantot tavu klātieni, lai mani ievilktu sarunā, bet tas viņai neizdosies!" Un viņa sejā bija redzama apņemšanās līdzīga tai, kādu parādīja Ādamsona aprakstītais ēzelis Pantofilādo: spītīgs — spītīgs līdz galam!

Pie tam dāma, kas bija sodīta ar klusēšanu, nemaz neizlīkās tik briesmīga, pat ļoti simpatiska! Bet — ej nu sazini! Svešā virtuvē bieži var sajaukt sāli ar cukuru un otrādi . . . .

Mēs pārgulējām trijatā divās kopā sabīdītās gultās — un klusējām, — par visu, kas mums varbūt būtu sakāms, un ar to tas ieguva savādu nozīmību, citādi tas varbūt būtu ļoti ikdienišķi.

Klusējiet! Klusējiet, lai jūs viens otru varētu labāk saprast, jo vārdi tam bieži ir šķērslis.

Bet varbūt jūs dažreiz nespējat klusēt? Nu, mācaities kādu valodu, ko neviens nesaprot . . . Es, piemēram, mācos samoāniski. Tā laikam ir kāda sala Polinēzijā. Samoāniešu vārdnīcu es iegādājos vienā latviešu nometnes grāmatnīcā par vienu marku. Tur ir daudz skaistu un laipnu vārdu. Afio mai ia — esi sveicināts! Ali — spilvens. Un viss tas par vienu marku . . . Es nezinu, kā šī grāmatiņa bija nokļuvusi tur pārdošanā. Tur bija arī daudz jaunu dzejoļu grāmatu, pat ar illustrācijām, bet, samoāniešu vārdnīcu ieraugot, es tūlīt nodomāju, ka to neviens nepirks, un tādēļ es nopirku. Tikai nekam nederīgais sagādā tīru prieku! Šai valodai nav daudz vārdu, un es domāju, ka to viegli varēšu iemācīties, kaut gan tā nelīdzinājas nevienai no man līdz šim pazīstamajām. Jebšu tomēr: uts saucas samoāniski utu, tas pierāda, cik šis dzīvnieciņš vecs! Bet, kā jau teicu, pārējie vārdi ir labi un skaisti: aisi t. i. lūgt, fofoga — seja. Bet šos drīkst lietāt tikai ķēniņu klātienē un svinīgos gadījumos. Samoāniešiem ir vesela rinda vārdu, kurus ikdienā nedrīkst lietāt, ceļotāji tiek brīdināti izteikt tos tikai godos. Ar to samoāniešu atšķiras no mums, jo mums ir otrādi: jo skaistāks vārds, jo biežāk to lietā! Man liekas, no šīs valodas mēs tomēr varam kaut ko mācīties.

Afioga — es saku, tas ir vārds, un pārceļos Dienvidjūras salās. Tur ir maz vārdu un daudz klusuma. Brūns vīrs smaidīdams nāk man pretī ar banāniem — afio mai ia, viņš saka, bet tas jau atkal cits stāsts . . .

Sogi! Tahu-u!

Moriss Leblāns

DŽENTLMENS

Nekad neesmu sastapis cilvēku ar cēlāku iznesību, pievilcīgākām manierēm un lielāku spēju iegūt citu simpatijas un pat cieņu.

Iepazināmies un uzsākām sarunu vilcienā, kas gāja no Parīzes uz Havru. Tā bija lieliska saruna, ko atcerēšos uz visiem laikiem, un tik tiešām man ir arī iemesls to nemūžam neaizmirst.

Arzemnieka akcents piešķīra viņa balsij īpašu valdzinājumu. Tas bija džentlmens vārda īstajā nozīmē, un viņam bija noteikts, taisnīgs un saprātīgs spriedums par visām lietām, kas bija manai sirdij tuvas.

Bet liels bija mans pārsteigums, kad stāstīju viņam par savu divdesmit četru zirguspēku automobili, ko taisījos pārdot, lai apmainītu pret jaunu, ātrāku mašīnu, un viņš piemetināja, ka vēl nekad neesot vadījis automobili.

„Nevaru teikt, ka man nebūtu vēlēšanās," viņš paskaidroja. „Jāatzīstas, ka esmu pat taisījies Parīzē pirkt auto, bet man liekas ļoti grūti ar auto mechanismu iepazīties. Man tas šķiet visai sarežģīts."

„Bet ne pavisam," es steidzos iebilst. „Atbrauciet pie manis un aplūkojiet manu mašīnu. Es jums izskaidrošu mechanismu pāris vārdos, jūs redzēsit, cik tas vienkāršs. Tas jums varbūt palīdzēs izšķirties par pirkumu."

„Varbūt. Nezinu."

Havrā mūsu vagona nodalījumā ienāca viņa sulainis, kas brauca tai pašā vilcienā. Arī sulainis izskatījās pēc džentlmeņa un bija ļoti labi ģērbies. Viņš pret savu kungu izturējās ar ārkārtīgu cienību un pasniedza elkoni, lai palīdzētu viņam izkāpt.

Mans ceļa biedrs sameklēja vizītkarti un pasniedza to man: „Tātad norunāts — pēc pāris dienām apmeklēšu jūs Montiviljērā, vai nē? Un tad jūs lūkosit mani pārliecināt."

Atvadījies pametu skatu vizītkartē. Princis Mečerskis.

„Skat, skat," nodomāju. „„Mana mašīna tikpat kā pārdota."

Berzēju rokas priekā, jo patiesi, ja lietas nebūtu šādi izkārtojušās, tad nezinātu, ko iesākt. Milzu izdevumi, zaudējumi zirgu sacīkstēs un vēl visādas klizmas — biju, kā mēdz teikt, beigts un pagalam. Tāpēc princis Mečerskis man rādījās glābējs īstā laikā.

Protams, lieki paskaidrot, ka man ne sapņos nenāca prātā pirkt jaunu un ātrāku mašīnu pēc tam, kad būšu ticis vaļā no vecās.

Gaidīju. Pagāja viena diena, otra, trešā. Sāku jau šaubīties. Bet piektajā dienā pie durvīm piestājās rati, no kuŗiem izkāpa princis sulaiņa pavadībā.

Viņš bija sevišķi pieklājīgs un pēc pastaigas dārzā, kuŗa nolaistību viņš likās nemanām, apbrīnoja manu māju. Tas mani gaužām samulsināja, jo māja manās acīs bija zaudējusi visu spožumu, kopš tā bija aprakstīta. Beidzot princis iesaucās: „Vai nu iesim apskatīt mašīnu?"

Gājām apskatīt mašīnu.

Galvas pamājiens un brīnīga mēles paklakšķināšana mani pārliecināja par to, ka princis nekā no auto mechanikas nesajēdza. Taču viņš vismaz pratās apbrīnot auto vērtību, ārējo izskatu un harmoniskos samērus.

„Un nu," viņš pēc brītiņa teica, „paskaidrojiet —"

Sāku skaidrot auto mechanismu, cik skaidros vārdos spēdams. Taču redzēju, ka viņš nesaprata un nekad nesapratīs. Izmēģināju vēl vienkāršākiem vārdiem, bet veltas pūles. Viņa jautātāja skatiens pauda pilnīgu nesapratni mechanikas lietās.

Izmisumā viņš pieaicināja sulaini. „Nāc šurp, Žan, varbūt tu nebūsi tāds muļķis kā es."

Bet Žans bija tāds pats muļķis kā viņa kungs. Princis sāka smieties. „Nē, no tevis vis nekāda palīga nebūs. Bet, galu galā, vai ir nepieciešami visu saprast? Man ir labs šoferis, un viss būs kā vajaga."

Taču vismaz viena lieta princi savaldzināja: automobiļa ērtie sēdekļi. Viņš iekāpa mašīnā un apsēdās vadītāja vietā. Līkās, viņam tur itin labi patika.

„Lieliski, lieliski," viņš teica. „Ertāk nemaz nevarētu justies. Bet vai iespējams pacelt mašīnas jumtu?"

Saprotams, ka tas bija iespējams. Žans un es kopīgiem spēkiem to uzcēlām, kaut gan ne bez pūlēm.

„Skat', te ir daudz vietas. Iekāp man blakus, Žan. Te taču var itin brīvi kustēties."

Princis pētīja stūri, pētīja ieslēdzēju, apprasījās: „Un jūs sakāt, ka startēt vajaga šādi?"

„Papriekšu tā un tad tā," es paskaidroju.

Tad viņš darīja papriekšu tā un tad tā. Mašīna nodrebēja, pagriezās ar tādu sparu, kas pierādīja īpašu šofera veiklību, un pilnā gaitā aizdrāzās, pametot mani kā sastingušu.

Kopš tā laika neesmu princi Mečerski vairs redzējis. Arī savu divdesmit četru zirguspēku automobili neesmu vairs redzējis.

Viltīgais testaments

Nuhempšairā pirms dažiem gadiem nomira vīrs, kam nebija mantinieka, atstājot savam advokātam divas aizzīmogotas vēstules. Viena bija atvērama pēc bērēm, bet otrā bija noteikta apbedīšanas kārtība. Saskaņā ar šo otro vēstuli, bērēm bija jānotiek pl. 4 rītā. Neparastā un neērtā laika dēļ uz bērēm ieradās tikai četri nelaika labākie draugi. Bet viņu neērtības bija bagātīgi atmaksātas, kad advokāts atvēra otro vēstuli: tajā mirušais bija visu savu mantu, ap 400.000 dolaru, novēlējis vienlīdzīgās daļās visiem savu bēru viesiem.

LATVIJA ATDŪTAI

Mr. un Mrs. AMERIKAS PORTRETS

Pazīstamais amerikāņu sabiedriskās domas pētīšanas institūts, ko vada Dr. Džordžs Gallups, pirms pāris nedēļām savācis materiālus no saviem vienpadsmit gadu ilgajiem pētījumiem un aptaujām, lai parādītu caurmēra amerikāņa un caurmēra amerikānietes portretu. „Homo Americanus" raksturojums īsumā šāds:

Seši no ik desmit amerikāņiem smēķē, lieto alkoholu, ir noskaņoti pret prohibicijas atjaunošanu un apgalvo, ka viņu veselība ir laba. Divas trešdaļas lieto acenes, ziemā slimo ar iesnām, labprāt gribētu būt paši sava pasākuma īpašnieki un domā, ka Ābrams Linkolns bijis lielāks vīrs par Džordžu Vašingtonu. Viena trešdaļa sūdzas, ka viņiem sāp kājas. Viena ceturtā daļa spēlē klavieres. Viena piektā daļa nevar labi dzirdēt un neprot svilpot. Desmitā daļa ir kreiļi. Pusei amerikāņu ir brūni mati, ceturtdaļai pelēki vai sirmi, tikai vienai desmitdaļai blondi. Divām piektdaļām ir brūnas acis, vienai trešdaļai zilas.

Amerikāņi visvairāk apbrīno Daglesu Mekarturu, Dvaitu Eizenhaueru, Vinstonu Čerčilu, Hariju Trumenu un Džordžu Maršalu. 96 proc. tic Dievam, 76 proc. aizkapa dzīvei, puse apmeklē baznīcu un viena trešdaļa sūdz grēkus. 38 proc. amerikāņu ir ļoti laimīgi, 57 proc. diezgan laimīgi, 4 proc. nelaimīgi un viens no simta nezina, vai viņš ir laimīgs vai nelaimīgs.

Amerikāņu caurmēra vīrietis ir 175 cm gaŗš un sver 72 kg. Viņam vislabāk patīk noskatīties bēzbolu un basketbolu, viņš ik dienu pavada caurmērā 15 minūtes, veicot 2 jūdzes līdz darba vietai, pa reizei spēlē azarta spēles un apgalvo, ka vairāk paspēlējot nekā laimējot. Tipiskais amerikānis domā, ka precējies vīrietis ir laimīgāks par vecpuisi. Sievietes svarīgākā īpašība viņam nav skaistums, bet biedriskums, inteliģence un mājsaimniecības talants. Viņš sūdzas, ka modernās jaunavas pārāk daudz skūpstās pirms kāzām un par daudz ķircinājas, un viņš arī pretojas domai par sievieti — ASV prezidentu.

Viņa iecienītākās pusdienas ir vienkāršas, kā teikts pārskatā: augļi, sakņu vira, stēks, brūninātī kartupeļi, zirņi, apalīši ar sviestu, ābolu pastēte un kafija. Seši no desmit amerikāņiem ciena vairāk brunetes, tikai trīs no desmit dod priekšroku blondīnēm, bet pārējie sarkanmatēm.

Tipiska amerikāņu sieviete ir 163 cm gaŗa un sver 60 kg, mēdz vingrināšanās nolūkā peldēt un pastaigātieš, prieka pēc spēlē kārtis, domā, ka viņa ēd vairāk nekā veselībai būtu derīgs, vēlētos, lai viņas vīrs nedzertu tik daudz un lai viņa būtu vīra kompaņons mājas financēs. Laulībām viņa dod priekšroku pret karjēru. Viņa vēlētos iznīdēt vārdu „paklausīt" no laulību ceremonijas teksta, bet no vīrieša vēlas dažādus laipnības pierādījumus.

Vīra svarīgākās īpašības viņai ir laipnums, izlīdzināta, mierīga stāja un apsvēršanas spējas. Viņa vēlētos, lai vīrs pēc kāzām būtu romantiskāks un rēgulārāk skūtos, bet domā, ka skūpstīt viņai roku būtu ļoti muļķīgi no vīra viedokļa. Viņa arī vēlas, lai vīrs palīdzētu rūpēties par trim bērniem, kuŗus viņa sev vēlas.

Amerikāņi ir pārliecināti, ka labākais vecums laulībām ir 25 gadi vīrietim un 21 gads sievietēm un ka nedrikstētu precēties, ja nedēļas ienākumi ir zem 50 dolariem. Viņi atzīst ilgu saderināšanos un asiņu pārbaudes pirms laulībām, nevēlas, lai atvieglotu laulību šķiršanas likumus, un domā, ka vidusskolās būtu jāparedz seksuālā audzināšana. Pēc caurmēra amerikāņa domām, lielākais skaits ģimenes strīdu ir naudas, greizsirdības vai bērnu dēļ, viņiem patīk dzīvnieki, pie tam suņi labāk nekā kaķi.

Bērnu audzināšanā 70 proc. amerikāņu pieļauj iepļaukāšanu, 80 proc. no viņiem pašiem bērnībā iepļaukāti. Viņi domā, ka vecāki vairāk vainojami jaunatnes noziegumos nekā pati jaunatne. Viņi nevēlas, lai viņu bērni iejauktos politikā, tādēļ ka tajā ir pārāk daudz blēdību. Labāk tie redzētu savus dēlus kļūstam par ārstiem, inženieriem, juristiem, farmeriem, mācītājiem, veikalniekiem un skolotājiem.

Caurmēra amerikānis dodas gulēt pl. 10 vakarā darba dienās, bet pl. 11 sestdienās, viegli aizmieg un ceļas pl. 6.30 darbdienās, bet pl. 8 svētdienās. Puse visu ģimeņu, kam ir savs auto, svētdienas pēcpusdienās izbrauc, bet tikai viena trešdaļa atceras sava auto numuru. Ja amerikāņu ģimenes varētu ceļot kurp gribētu, tad tās vispirms dotos uz šādām zemēm: Angliju, Franciju, Vāciju, Krieviju, Italiju, Šveici, Eiri, Norvēģiju. Bet ja tās varētu brīvi izvēlēties dzīves vietu ASV, tad vairums priekšroku dotu Kalifornijai, tad Floridai, Nujorkai un Teksasai.

CIGARETES CEĻOJUMS

Freziers Hants amerikāņu žurnālā „Readers Digest" atstāsta anekdotu, ko viņam stāstījis agrākais amerikāņu virspavēlnieks Eiropā ģenerālis Džozefs Meknarnijs. Tas ir stāsts par kādas amerikāņu cigaretes ceļojumu Vācijā.

Amerikāņu kareivis uzdāvina cigareti savai vācu draudzenei. Viņa cigareti pārnes mājā, bet neviens neiedrošinās to aizkūpināt. Visai ģimenei ir nodilušas kurpes, un kurpnieks zvēr, ka viņš vismaz mēnesi nevar pieņemt nekādus jaunus darbus. Cigarete tomēr stāvokli groza: izrādās, ka apavus, varbūt, varēs salabot arī tūlīt.

Kurpniekam nav bijis krietna dūma jau nedēļām ilgi, bet viņš tomēr cigareti rūpīgi noglabā, jo viņš nav redzējis arī kārtīga gaļas kumosa tikpat ilgi. Tādēļ viņš dodas pie miesnieka un dabū drusku gaļas.

Miesnieks skatās, skatās uz cigareti, bet tomēr noliek to sāņus. Pret vakaru viņš paņem mazos ratiņus un dodas pie ogļu tirgotāja. Kad viņš izvelk no kabatas cigareti, nezin no kurienes parādās maiss „neesošo" ogļu.

Ogļu tirgotājs jau veselu mēnesi mēģina pierunāt atslēdznieku salabot izlietni viņa virtuvē. Cigaretei šis trikš izdodas. Tā vēl ir vesela, kaut arī galos drusku izplūkāta.

Nākamās svētdienas rītā agri atslēdznieks paņem mugursomu un dodas uz laukiem. Pat ja viņam būtu pilna kabata reichsmarku, viņš par tām neiegūtu ne pusmārciņu ēdamā. Zemniekam nekā nav ko dot. Bet, kad viņam gar acīm pavicina apbružāto amerikāņu kareivja cigareti, zemnieks parokas salmos, un dienas gaismā parādās kule kartupeļu.

Tad zemnieks mierīgi apsēžas ēstabā starp savām smalkajām mēbelēm, persiešu grīdsegām un Šveices pulksteņiem, ko viņš ietirgojis par noslēpto pārtiku. Nav vairs nekā tāda, kas viņam būtu vajadzīgs, izņemot cigareti.

Un viņš to vienā mierā nosmēķē.

Generāļa stāsts patiešām aptuveni atspoguļo dzīves īstenību, bet tikai aptuveni. Šīs īstenības vēl reālāks pazinējs tūdaļ pateiks, ka par vienu cigareti gan ne vācu kurpnieks, ne miesnieks vēl lāga neatņems sveicienu, nemaz nerunājot par dīpīšu amatniekiem un amatniecēm, pie kuŗām iet ar vienu vai dažām cigaretēm ir tīrais izsmiekls. Arī pie švābu zemnieka ar vienu vien cigareti kabatā labāk nemaz nerādīties . . .

Dāmas vietošana

Westward Ho akciju sanāksmē ja arī Baltijas centr. padoārstāvis prof. A. Švābe un no- ka angļu pārstāvji solījušies mēnesī uzsākt arī Angli darbināto piederīgo pārvietoāju. Tālāk prof. A. norādīja, ka arī šoruden jāas ar nometņu pārvietošanu. nometnes varbūt iegūs labāpēc, bet citām būs jānovietoā ar citttautiešiem. Jau pārSlezvigas nometne un drīzvietos vēl četras citas, pie ūsu pārstāvji ierosinājuši, lai kās pārvietošanās nometnes pēc tautībām. Glikštates nometināšot Pinebergas un nometnē.

ciņoši, ka tagad iespējams ties darbā jūrniekiem. Angļi šī no latviešu kuģiem jau vecos jūrniekus un tur būs vietas arī latviešu jūrskolas iem. Jūrskola darbosies arī un tajā vēl ir brīvas vieju valdība atjāvusi uz Anvietotiesarī jūrnieku piedebet latviešu jūrniekiem leAnglijas bankās jāiemaksā c., ko izmantos viņu piederbei. Pēc prof. Švābes un cešu pārstāvju vērtējuma, ieizdevīgi atstāt Eiropu un Dienvidameriku vai citur, visur tur pieprasa tikai Sanāksmes beigās St. ādija, ka vairumam ziem ekas, būs jāpavada jā, k laikus jārūpējas sakārto bet īpaši par . Arī nometņu iem jācen mai sagādiekuri un ci normēts s.

Dānijas ešu palīdzība

pārstāvis Dānijā V. Brienē, ka Dānijas latvieši pautiešiem Vācijā savākuši (apm. 4 tonnas) pārtikas ēnesi cer izsūtīt uz Vāciju. Dānijā lielāko daļu iesaisarbā, pie kam inženieri, mechaniķi utt gandrīz visi savos arodos un nopelnot bl. Dānijā gan svarīgākie rodukti racionēti, bet dekamas, pie kam olas, juma, zivis medījumi, ceun saknes nav racionēti. ziņots, par dažu Dānijas Krusta darbinieku, īpaši komandantu patvaļīgo ricivaldības laikrakstā „Kōbija iespiesti vairāki rakrezultātā tagad apstākļi s. Tas pats laikraksts neja arī bij. Igaunijas sūtLaroteja rakstu, kuŗā bi uz Baltijas tautu cieša- taisnībām, kas tām jāpārotistu kongresa laikā no- , kuŗā igauņi bija iekārtni ar plakātiem un diapar baltiešu deportācias ieinteresētas valsts ieprasīja, lai Dānijas vaū novietni izstādē slēdz, eizdevās, jo izstāde atrāņu un angļu protekto-

VĒSTULES REDAKCIJAI

iņš, Eslingenā

TAVOJAS ARĪ UZ TO

nēs šodien nezinām, ko am jau tuvākā laikā lēs šodien nezina, kur un strādās. Varbūt tomēr ēsi, apstākļu spiesti un eatrazdami, vai vēlēdpējas drīzā laikā sapelbūs spiesti, vai paši zemes darbos. Nebūtu ēs šos tautiešus nesagam darbam aizlaistu uz Līgumi, solījumi gan ību, bet vai tas prakā arī notiek? Saimniektūra Eiropā prasa stelstrādnieku raktuvēs vai tas mūsu tautiešiem ? Vai šeit nebūtu mūsu autiešiem ceļā dot līdzi s novēlējumus, bet arī as, iepazīstinot tos jau ām, raktuves darbiem, ekļiem, raktuvēs pielieām utt?

ājot šo problēmu, esmu iņas, ka dažos gadījutiešiem varētu palīdzēt. palīdzēt tautiešiem, kas bet gan domā izceļot stīties darbā ogļraktud viņus teorētiski iepaģīraktuvju iekārtojumu, ieniem, aizsarglīdzekiem mašīnām utt. Tik istu, cik šāda informāķiet, mūsu vidū atre-

Franks Tilslejs

ŪTRUPE

Agnese Merrika mīlēja ūtrupes.

Kā daži laudis nododas dzeršanai, kino vai reibekļiem, tā Merrika kundze nodevās ūtrupēm: tās bija galvenā atpūta viņas šaurajā, grūtajā un visai pieticīgajā dzīvē. Reti viņa kaut ko nopirka: kādu tējas vāceliti, kaudzi grāmatu, kuŗas nelasīja nedz viņa, nedz Džo, kādu pulksteni, kas ietiepīgi bija atteicies iet, kokā grieztu burenieku, kas neiederējās nevienā no noplukušās ķieģeļu mājas istabām. Bet nevarēja jau zināt! Vienmēr taču palika varbūtība taisīt lielisku veikalu.

Cenu sadzīšana visā šai lietā gan bija pats uztraucošākais. Merrika kundze mēdza sēdēt kaut kur diezgan tālu priekšā, mazliet stīvi, ar kārtīgi zem cepures sasukātiem iesirmiem matiem, kājas cieši piespiedusi uz grīdas noliktai iepirkumu somai, lai neviens to nepamanīts neyarētu paņemt. Maku, kuŗā reti kad bija vairāk par pieciem šiliņiem, viņa krampjaini turēja rokā. Tā viņa sēdēja ieplestām acīm, pilnīgi koncentrējusies ūtrupei, un sauca: „Divas mārciņas, divas mārciņas desmit, trīs mārciņas!", sacensībā ar laudīm, kas patiesi gribēja iegūt to, kas kuŗo reizi bija zem veseŗa.

*

Lietus vēl lija straumēm uz lēzenā, zaļā maura, uz augļu kokiem un augsto dzīvžogu, kad Agnese Merrika iespiedās pa durvīm lielajā salonā, kas uz laiku bija pārvērties par veikala telpu.

„Tagad kārta 17. numuram," teica ūtrupnieks Tomlinsona kungs. „Gleznas — šeit šie asējumi, — Džonij, pacel tos augstāk! — Tie visi sader kopā, tātad soliet, lūdzu, par visiem četriem! Katrs maksā divas ginejas, ir pašrocīgi parakstīts un numurēts. Solīti desmit šiliņu, divdesmit šiliņu, piešdesmit šiliņu — pirmo! — otro! — un trešo reizi! Šeit četri daudzkrāsu iespiedumi — soliet atkal par visiem četriem, jā? Desmit šiliņu, vienpadsmit šiliņu, divpadsmit šiliņu." Viņš ieguva trīspadsmit šiliņu un sešus pensus.

Agnese Merrika sēdēja, gandrīz trīcēdama aiz īgnuma un apjukuma. Šeit taču mantas vienkārši izsvaidīja pa smieklam!

„Pēdējā gleznа ir kaut kas sevišķs, Voltera Perriša oriģināldarbs eļļā. Perrišs ir viens no lielākajiem mūsu laika mākslinieki em, kā tas zināms katram modernās glezniecības pazinējam." Gleznа bija ļoti maza, un tajā bija redzami daži tumšiem traipiem līdzīgi cilvēki un kodi pret tuksnesīgi dzeltenu fonu un zilām debesīm. „Kas sola pirmais? Teikšim: ar divām ginejām sākot?"

„Desmit šiliņu," teica tirgotājs, kas visu laiku tik daudz pirka.

„Piecpadsmit," nikni teica Merrika kundze.

„Mārciņu," sauca balss no aizmugures.

„Mārciņu un piecas," teica Merrika kundze un gaidīja uz balsi no aizmugures, gatava atkal to pārsolīt.

Bet no aizmugures neatskanēja nekāda balss.

Tas viņu satrieca kā spēcīgs sitiens. Viņa pusē piecēlās no krēsla un atskatījās, ar mēmā protestā pavērtu muti. „To jūs nevariet darīt!" viņa kliedza domās. „Jums jāsola vēl." Palīdzību meklēdama, viņa paskatījās uz tirgotāju, bet tas pētīja pirkstu nagus, redzami garlaikots.

Viņa atkal apsēdās, mēma, apstulbināta, apzinādamās, ka ūtrupnieka palīgs meklē viņas skatienu. Bet tad viņa apmierinātības noreibumā konstatēja, ka viņai tiešām ir klāt mārciņa un pieci šiliņi: nauda īrei un tirgotāju rēķiniem! Viņa visu šo laužu priekšā nevarēja atzīties, ka viņa — nē, tas bija neiedomājami. —

*

Džo to ieraudzīja tūlīt, ienākdams istabā; viņš ienāca zeķēs, jo saliju šos, smagos zābakus bija novilcis priekštelpā.

„Kad tevi vilks!" viņš sauca. „Ko tad tas nozīmē?" Un viņš savilka pieri grumbās, sapīcis par jaunāko sievas rakstura vilciena pierādījumu, kas viņu jau ne vienu reizi vien bija novedis izmisumā, kad viņš izsalcis sēdēja pie neklāta galda un bija spiests gaidīt, līdz viņa pārradīsies no kaut kādas ūtrupes.

„Tev gleznа nepatīk? . . ." „Tā ir ļoti laba gleznа," ātri turpināja Agnese, „ļoti slavena gleznotāja darbs. Volters Perrišs. Viņu pieskaita pasaules slavenākajiem gleznotājiem. Man tā liekas ļoti skaista. Tu zini, ka es jau sen esmu vēlējusies gleznu — tiešām labu gleznu. Tu taču man to novēlēsi, vai nē, Džo?"

„Ir jau labi, dārgumiņ, ir jau labi," teica Džo. „Ja tā tevi tiešām dara laimīgu, es jau piekrītu. Cik — cik tad tā maksāja?"

„Gleznа ir kapitāla ieguldījums, Džo — tiešām, tā ir. Tu taču zini, kā ir ar gleznām. Katrs mākslinieks reiz mirst, un tad viņa gleznas ir vērts simtiem un tūkstošiem mārciņu, ne jau visas, bet dažas, ja tās ir ļoti labas. Un es esmu pārliecināta, — tā tur ir ļoti, ļoti laba gleznа." Viņa piestūma Džo krēslu pie galda. Viņš apsēdās un apjucis blenza uz desiņām un kartupeļu biezeni. Tad viņš pacēla skatu uz viņu un neveikli satvēra viņas roku. „Teic jel, mīļā," viņš maigi sacīja, „cik tad nu īsti tā maksāja?"

„Ak, Džo!" viņa teica un nokrita viņam blakus ceļos. „Ak, Džo, es tev nemaz neuzdrošinos to teikt," un šņukstēdama viņa tam izstāstīja visu stāstu.

„Divdesmit pieci šiliņi," viņš beidzot teica un glāstīja viņas plecu, kad tā pie viņa ceļiem izraudājās, „divdesmit pieci šiliņi! Nekas, mīļā, tam mēs gan tiksim pāri. Visam var tikt pāri." Un viņš ar pūlēm sāka ēst.

* *

Brīdī, kad viņa ieraudzīja tos abus stāvam, viņa jau zināja, ka tie ieradušies gleznas dēļ, abi gari vīrieši lietus mēteļos un izlijušās mīkstās platmalēs.

„Misis Merrika?" jautāja vecākais. Viņš izvilka vizītkarti no krūšu kabatas. „Matiass," viņš teica, „Tomass Matiass. Mans draugs te ir misters Bivens. Esmu uzzinājis, misis Merrik, ka jūs šodien pēcpusdienā ūtrupē Korlendslēnā esat nopirkusi gleznu. Ja gleznа ir tā, ko es domāju, es labprāt gribētu jums dot piedāvājumu."

Neatskārzdama viņa raudzījās abos, bet pēkšņi atdzīvojās. „Lūdzu, nāciet taču tuvāk, mans kungs," viņa teica.

„Tur jau viņa ir," teica jaunākais, kad viņi iegāja virtuvē. „Tā ir īstā."

Un misters Matiass teica: „Misis Merrik, es negribēju jūsos modināt kādus aplamus priekšstatus par šo gleznu, un tādēļ jums paskaidrošu dažas lietas. Misteram Bivenam un man pieder mazs mākslas veikals Londonā, un ir viens vai divi mūslaiku mākslinieki, kuŗu darbus mēs, cik iespējams, uzpērkam. Viens no viņiem ir Perrišs. Viņš nav tieši ļoti slavens mākslinieks, bet mēs domājam, ka viņa darbi ir labi un to vērtība celsies."

„O jā!" teica Merrika kundze un lepna raudzījās gleznā.

„Misters Tomlinsons, ūtrupnieks, mums ziņoja, ka gleznа esot dabūjama. Vai jūs gribētu to pārdot par piecām mārciņām?"

„Par piecām mārciņām!" sauca Džo, raudzīdamies pāri uz Agnesi, un acis viņam gandrīz spiedās no pieres.

„Zinu gan, piecas mārciņas nav nekāds labais veikals," viņu pārpražams, pacietīgi teica Matiasa kungs. „Bet es jums apstākļus esmu izskaidrojis un ceru, ka jūs neapšaubāt to, ko teicu par Perriša gleznu vērtību. Tomēr varu saprast, ka jūs vispār labprāt negribat no gleznas šķirties. Tas ļoti skaists darbs."

„Tā patiešām ir, mans kungs!" aši iesaucās Agnese. „Jau mirkli vien uzmetot tai acis, es jūtos laimīga!"

Matiasa kungs pasmaidīja par viņas sajūsmu. „Klausieties — ko jūs teiktu par desmit mārciņām?"

Desmit mārciņu! Agnese lāga neticēja savām ausīm. Ko gan visu par to nevarēja nopirkt! Viņi varēja nopirkt jaunu gultas veļu, un viņi varēja likt salabot šujammašīnu un dabūt jaunu gāzes vārāmo un drēbes bērniem; un jaunu cepuri viņa sev varēja nopirkt.

„Īstenībā es to nemaz negribētu pārdot," viņa, pati sev par lielu izbrīnu, dzirdēja sevi sakām, „ja gribētu teikt patiesību." Viņa neiedrošinājās paraudzīties pāri uz Džo.

Matiasa kungs nepacietīgi klaudzināja ar kāju. „Acumirkli," viņš teica un izvilka no kabatas žūksni papīru. „Liekas, man te ir Perriša pēdējās izstādes katalogs. Te viņš ir. Tas jums pierādīs, ka viņa gleznām nav nekādas fantazijas cenas. Šeit, Rozes: 20 gineju; Sievietes galva: 25 ginejas; Grozs: 20 gineju."

„Tur ir viena par simts ginejām," nedroši teica Agnese, vairāk tāpēc, lai vispār ko teiktu, nekā aiz kāda cita iemesla, „un viena par simts piecdesmit."

„Tās arī ir lielas gleznas," protestēja jaunākais vīrietis. „Šī te ir tikai niecīga glezniņa."

„Un bez tam," paskaidroja Matiass, gandrīz jau īgns, „tie ir jau nobrieduša un atzīta mākslinieka darbi. Bet šis te darbiņš radies pirms viņa īstās attīstības sākuma."

„Bet tas jau nenozīmē, ka tas nav labs," sašutis izmeta Džo. „Saderu, ka tas ir labāks par to, ko viņš tagad gleznо!"

Matiass noklakšķināja ar mēli. „Es te nestāvēšu augu dienu un nestrīdēšos par tādu smieklīgu glezniņu, kā šo. Došu jums divdesmit piecas mārciņas par to, vai jūs gribat vai negribat?"

„Es negribu," aši un ātri izmeta Agnese, iekāms viņa vispār paspēja ko pārdomāt. Viņa būtu varējusi raudāt, ka lieta guva tādu virzienu.

„Nāc, Edvīn," sapīcis teica Matiass un devās uz durvīm. „Esam jau diezgan laika izšķieduši."

Divdesmit piecas mārciņas! Tā patiesi bija bagātība. Skaistās lietas, ko viņi par to varētu iegādāties, domāja Agnese. Tas bija ārprāts, ļaut viņiem aiziet!

Pēkšņais automobiļa motora troksnis ārā piepildīja istabu.

„Ak! Ej taču un saki viņiem, ka tu gribi pārdot gleznu!" kliedza Džo.

Jā, domāja Agnese, pievērsusi skatienu gleznai, ko visu viņi tagad varētu nopirkt! Bet kas pēc pāris gadiem būtu noticis ar šīm lietām! Jaunās drānas būtu novalkātas, jaunā gultas veļa būtu veca un irstoša un sasiluši. Karstā, rūgtā kafija izplaukusi. Kas tad vēl atgādinātu šo ievērības cienīgo dienu, ja šīs 25 mārciņas un mantas, kas par tām būtu nopirktas, būtu prom?

Motora troksnis atslāba: mašīna aizbrauca. „Man žēl, Džo," satriekta teica Agnese. „Es tevi nespēju saprast!" viņš apstulbis un neticīgs protestēja. Viņš atslīga atzveltnī pie šujammašīnas. „Vēl pirms pāris stundām tu to būtu pārdevusi par divdesmit pieciem šiliņiem, nemaz nerunājot par divdesmit piecām mārciņām."

„Pirms pāris stundām arī neviens mums vēl nebija solījis par to divdesmit piecas mārciņas."

Apjucis viņš pacēla skatienu.

„Vai tad tu nesaproti," viņa teica un izmisusi raudzījās apkārt, it kā vārdi, kuŗiem viss bija jāizskaidro, slēptos te kaut kur istabā, „vai tu nesaproti — ja viņam, kam ir tik daudz gleznu, tā ir vērts divdesmit piecas mārciņas, tad tā noteikti arī mums ir to vērts. Cik daudz no mums līdzīgiem laudīm tad pieder gleznas divdesmit piecu mārciņu vērtībā? Cik daudzi ir izlietojuši savu īres un rēķinu naudu, lai to nopirktu — par divdesmit pieciem šiliņiem?"

Džo lēni un nesaprašanā purināja galvu. „Cik daudziem tad ir bijusi izdevība taisīt šādu veikalu?"

„Tas ir kas cits," teica Agnese. „Veikalniecisku peļņu tu nevari redzēt. Peļņa izzūd. Bet šī gleznа ir kaut kas, ko mēs varam redzēt. Vēl pēc trīsdesmit gadiem laudis to varēs redzēt: viņi vēl vienmēr mums jautās par to, un mēs vienmēr vēl stāstīsim, kad abi būsim jau veci. Bez tam man tā tagad ļoti mīļa. Nav jau tik kā gleznа vien, bet viss, ko tā nozīmē un iemieso. Tā ir šī diena. Tā ir lielā naudas izdošana un tas, ka tu biji tik jauks . . . un . . ."

„Ir jau labi," klusu teica Džo. Viņš piecēlās un satvēra viņas roku. „Ir jau labi. Ja tā tevi dara laimīgu, man visādi ir labi." Viņi stāvēja viens otram pretim, roku rokā, un tad viņš, viņu noskūpstīja.

Izbrīnījušies viņi viens otru uzlūkoja. Cik sen jau, kamēr viņi vairs nebija skūpstījušies! Džo to apkampa, un tā viņi stāvēja, vaigu pie vaiga, un klusēdami turēja viens otru apkamptu. Agnese pēkšņi manīja, ka viņa aizvērusi acis, un atkal tās atvēra. Viņa varēja saredzēt gleznu pie tumstošās sienas, zilo un dzelteno blakus tik laimīgā saderībā. Skaidri viņa to nevarēja saskatīt, jo viņas acis bija pilnas asaru, bet tā darīja viņu laimīgu. Viņa zināja, — tā vienmēr to darīs laimīgu.

Šis gadījums man dara prieku. Nezinu, kālab tā, taču atceros to sīkumu sīkumos. Atkal un atkal lūkoju to atdzīvināt, ik reizes izvilinādams no dzelmainās atmiņas pa jaunam sīkumam, un atcerēšanās man sagādā dīvainu sirsnīgu prieku.

Bija agrs rīts. Kalni austrumos bija zilgani melni, bet aizmugurē ausa vāra gaisma, iekrāsodama kalnu malas ar blāvu sārtumu, kas vērtās aukstāks, pelēcīgāks un tumšāks, paceldamies augstāk un pāri kalniem, līdz saplūda ar nakts melnumu rietumu pusē.

Un bija auksts. Ne stindzīgs sals, bet tik auksts, ka bija jāberzē rokas un jābāž tās dziļi kabatās. Uzmetu kūkumu plecos un gāju, kājas gar zemi šļaucīdams. Ielejā, kur biju nonācis, zemei piemita mijkrēšļa zilganais pelēkums. Soļodams pa lauku ceļu, priekšā matīju telti, kuŗas pelganā krāsā bija tikai mazliet gaišāka par zemes pelēkumu. Turpat blakus teltij lāktēja dzeltena uguns, liesmām šaudoties pa vecas sarūsējušas dzelzs krāsniņas spraugām. Pelēki dūmi šāvās no caurules stubeņa, uzšāvās augstu gaisā, iekāms izplēnēja un izgaisa pavisam.

Krāsns priekšā redzēju jaunu sievieti, īstenībā meiteni. Viņa bija ģērbusies noplukušā kokvilnas bruncī un ņiebura. Tuvāk piegājis, redzēju, ka viņai rokas līkumā gulēja bērns un bērns zīda krūti, iebāzis galvu siltumā zem ņiebura. Māte rosījās, piebikstīdama uguni, bīdīdama krāsns sarūsējušos riņķus, lai labāk vilktu, virināmā durvteles. Un pa tam bērns zīda. Bet tas netraucēja mātes darbošanos, nedz arī viņas žiglo kustību vieglo grāciju. Viņa kustējās ar īpašu nosvērtību un māku. Dzeltenā uguns šaudījās pa krāsneles spraugām, metot plandošus atspīdumus uz telts sienām.

Nu biju tuvu klāt un varēju saost cepta speķa un krāsnī iešautas maizes smaržu, šīs tīkamākās par visām smaržām. Gaisma austrumos pieņēmās. Piegāju tuvāk pie krāsns un izstiepu rokas, sākdams drebēt pie visām miesām, sajūtot spēju siltuma strāvu. Tad pasitās telts stūris, iznāca jauns vīrietis, un viņam sekoja vecāks vīrietis. Viņi bija ģērbušies jaunos zilos darba pārvalkos, spožām metalla pogām. Abi bija vīri cietām sejām un izskatījās varen līdzīgi.

Jaunākajam bija tumša, saraina bārda, un vecākajam bija sirma, saraina bārda. Galva un seja abiem bija slapja, ūdens pilēja no matiem, ūdens bija sakrājies bārdas rugājos, un ūdens spīdēja uz vaigiem. Viņi reizē apstājās, rāmi lūkodamies liesmainajā rīta pamalē. Viņi reizē nožāvājās un palūkojās uz gaismotajām kalnu šķautnēm. Viņi pagriezās un ieraudzīja mani.

„'brīt," teica vecākais vīrietis. Viņa seja bija ne laipna, nedz nelaipna.

„'brīt, kungs," es teicu.

„'brīt," sacīja jaunākais vīrietis. Ūdens lēnām žuva viņu sejās. Viņi pienāca pie krāsns un sildīja rokas.

Meiča turpināja rosīties, novērstu seju, acu nenolaizdama no darba. Mati bija atglauzti un atsieti ar aukliņu un, viņai līkņājot, zvārojās šurp un turp uz muguras. Viņa uzlika skārda krūzes uz lielas iesaiņojamās kastes, uzlika arī skārda šķīvjus un nažus un dakšiņas. Tad viņa izrausa cepta speķa šķēles no biezās tauku kārtas un izklāja uz lielas skārda bļodas, un speķis čurkstēja un červelējās, sacepies kraukšķīgs. Viņa atvēra sarūsējušās krāsns durvteles un izņēma četrstūrainu pannu, pilnu lieliem sausiņiem.

Karstas maizes smaržai izplatoties, abi vīrieši dziļi ierāva elpu. „Jēziņ," mīksti sacīja jaunais vīrietis.

Vecākais vīrietis pavērsās pret mani. „Brokastu ēduši?"

„Nē."

„Nu, tad piesēstiet kopā ar mums."

Tā bija zīme. Sagājām ap iesaiņojamo kasti un satupāmies tai apkārt zemē. Jaunais vīrietis apprasījās: „Kokvilnu plūcat, vai?"

„Nē."

„Strādājam jau divpadsmit dienas," jaunais vīrietis teica.

Ierunājās arī meiča pie krāsns: „Šie pat jaunas drēbes dabūja."

Abi vīrieši pameta skatu uz saviem pārvalkiem, un abi mazliet pasmaidīja.

Meiča nolika galdā bļodu ar speķi, lielos brūnos sausiņus, trauku ar tauku mērci un kafijas podu, un tad arī pati notupās pie kastes. Bērns joprojām zīda, iebāzis galvu siltumā zem ņiebura. Varēja dzirdēt, kā tas sūca krūti.

Piepildījām šķīvjus, pārlējām sausiņus ar taukiem un saldinājām kafiju ar cukuru. Vecākais vīrietis piebāza muti pilnu un tad ņēmās kožļāt — kožļāja un rija. Teica: „Dievs Tēvs debesīs, labs gan," un atkal piebāza muti.

Jaunais vīrietis sacīja: „Nu jau divpadsmit dienas esam krietni mielojušies."

Visi ēdām trakā steigā, un atkal piepildījām šķīvjus un atkal steidzāmies ēst, kamēr tikām paēduši un sasiluši. Karstā, rūgtā kafija izplaucēja mums rīkles. Izlējām pēdējās paliekas ar biezumiem zemē un atkal piepildījām krūzes.

Gaisma tagad bija ieguvusi krāsu, sarkanu blāzmu, kas it kā vērsa gaisu aukstāku. Abi vīri palūkojās uz rītiem, ausma atspīdēja viņu sejās, un es brīdi pacēlu acis un redzēju kalnus un gaismu, kas nāca tiem pāri, apspoguļojamies vecākā vīra acīs.

Tad abi vīrieši izgāza biezumus no kafijas krūzēm zemē un reizē piecēlās. „Jāsāk iet," teica vecākais vīrs.

Jaunākais pavērās manī. „Ja gribat plūkt kokvilnu, varbūt varam līdzēt tikt pie darba."

„Nē. Man jādodas ceļā. Paldies par brokastu."

Vecākais vīrietis atmeta ar roku. „Labs ir. Bija patīkami." Viņi aizgāja kopā. Gaiss liesmoja no gaismas austrumu pamalē. Un es soļoju prom pa lauku ceļu.

Tas ir viss. Es, protams, zinu dažu iemeslu, kādēļ bija tik patīkami. Bet visam tam piemita arī kāds īpats pacilāts skaistums, kas mani pilda ar sirsnīgu prieku, kad vien to iedomāju.

Dejotājas kājas vērts vairāk nekā dziedoņa rīkle

ASV finanču ministrijas publicētās ziņas par lielākajiem algu pelnītājiem 1945. g. rāda, ka, piemēram, no filmu zvaigžņu vidus Betijas Grebles kājas ir vairāk vērts nekā Binga Krosbija balss: Grebles gada alga sasniedza 208.000 dolaru, ar ko tā nostājas visu algoto sieviešu priekšgalā, kamēr Krosbija alga bijusi tikai 175.000 dolaru, neskaitot viņa ienākumus no radio un bēzbola, jo Krosbijs ir profesionālas bēzbola komandas līdzīpašnieks.

Filmu mākslinīekus algu ziņā pārspēj viņu producenti, direktori un citi filmu veikalnieki. Lielāko algu 1945. gadā nopelnījis teātru magnāts Čārlzs Skoress — 568.000 dolaru. Viņš pieder pie tiem 800 amerikāņiem, kas gadā ieņēmuši vairāk par 75.000 dolaru. Otrajā vietā ir Losandželosas sacīkšu kluba viceprezidents Strabs ar 541.000 dolaru, tālāk nāk daži lielu veikalu firmu prezidenti un pāris filmu producentu.

No pārējām filmu zvaigznēm algu saraksta augšgalā vēl ir Olivija Dehevilende, Marīna Ohara, Rejs Millends, Barbara Stenvika, Džens Tirnijs, Dorotija Lamūra, Alens Leds un Betija Hetone. Iepriekšējā gada algu rekordiste Dīna Dērbina, kas nopelnīja 310.728 dolarus, uzskaitījumā nav minēta, jo tās sabiedrība vēl nav ministrijai ziņas iesniegusi. No minētiem algu ienākumiem vēl atskaitāmi it prāvie nodokļi.

Krustvārdu mīkla

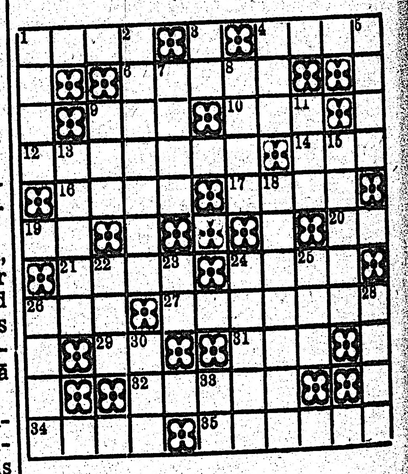

Līmeniski: 1. Spēks. 4. Dabas parādība. 6. Noslēgta sabiedrības šķira. 9. Organs. 15. Kaite. 12. Praktiska telpu rotājums. 14. Vietnieka vārds. 16. Būvmateriāls. 17. Ziņu aģentūra. 19. Agrākās latviešu studentu organizācijas apzīmējums. 20. Satikšmes vārds. 21. Koks. 24. Ievākt kopā sacīto. 29. Grieķu burta nosaukums. 31. Pārtikas līdzeklis. 32. Skan. 34. Gleznа. 35 Anglijas grāfiste.

Stateniski: 1. Apstrādāt audumu. 2. Apstiprinājums. 3. Vietnieka vārds. 4. Apstākļa vārds. 5. Garš. 7. Dzīvnieku mušu sitamais. 8. Apstrādāt koku. 9. Pilsēta Latvijā. 11. Švešvārdu priekšzilbe. 13. No jauna. 18. Pagasts Latvijā. 18. Stacija Latvijā. 22. Pārmāca. 23. „Viņš" svešvalodā. 24. Skābekļa paveids. 25. Garastāvoklis. 26. Koks. 28. Mūzikas instruments. 30. Strīdīga vārdu galotne. 33. Priekšzilbe.

IEPRIEKŠEJĀS KRUSTVĀRDU MĪKLAS ATRISINĀJUMS

Līmeniski: 2. Raust. 7. Krams. 8. Temps. 9. Ala. 11. Ak! 12. Prāvs. 14. SK. 16. Visla. 18. Salta. 20. Ei! 21. U. c. 22. Tanks. 25. Alkas. 27. Si. 28. Slēpe. 30. OT. 31. IRO. 32. Parīt. 34. Grots. 36. Takse.

Stateniski: 1. Triki. 2. RM. 3. Asara. 4. Stāvs. 5. Te. 6. Apēst. 10. La. 11. Avots. 12. Pliks. 13. Saule. 15. Karst. 17. Sen. 19. LCK. 23. Aitas. 24. Slita. 25. Apogs. 26. Aorta. 29. E. R. (Ernests Rirdāns). 33. It. 35. Re!

Latvian newspaper „Latvija" authorized by EUCOM HQ Civil Affairs Division, 14July1947, AG 383, 7 GEC-AGO. — Editor: Kārlis Rabācs, Günzburg/D., Bürgermeister-Landmannpl. 7. — Population to be served: 20.000.

Maršals ierc
miera sa
ASV nostāja Griek
citos jautājumos
„PRAVDA" IZSKAIDRO, KĀPEC
VE

ASV ārlietu ministrs Maršals U
les prese novērtē par vienu no asāk
runā Maršals asi vērsās pret Pado
darbu ar obstrukciju. Maršals paz
plānu, kas skaļ gandrīz visus svari
nav varējusi saprasties. Runa, pēc
lausiem no visu delegāciju vidus,
Vilinskis esot noklausījies vienaldzī

Aizrādīdams uz to, ka lielvalstis pēc UN chartas noteikumiem var lietot veto pilnīgi pēc savas gribas, Maršals ierosināja pilnsapulcē ievēlēt jaunu komisiju visu sasāpējušo miera un kārtības jautājumu apspriešanai. Šai komisijā pēc Maršala priekšlikuma vajadzētu ieiet pārstāvjiem no 55 valstīm (tātad visiem UN biedriem, kamēr Drošības padomē bija pārstāvētas tikai 11 valstis), 55 valstu komisija apspriestu visus miera jautājumus līdz nākošā gada septembrim, kad varēs lemt par tās pārvēršanu pastāvīgā institūtā. Bez tam vēl Maršals ierosināja dibināt īpašu komisiju veto jautājuma apspriešanai, kas arī varētu darboties līdz nākošam gadam. Maršals paskaidrojis, ka gadījumā, ja pilnsapulce pieņemtu šos priekšlikumus, tad Drošības padomes vietā rastos cits institūts, kuŗā lielvalstīm vairs nebūtu veto tiesības. Veto pielietošana, pēc amerikāņu domām, pielaižama tikai divos jautājumos — izšķirot tiešu konfliktu gadījumus un uzņemot jaunus UN biedrus.

Runājot par Balkānu jautājumu, Maršals paskaidroja, ka tā atrisināšanu Drošības padomē traucējis padomju veto. Tāpēc ASV iesniedz priekšlikumus pilnsapulcei. ASV ierosina, lai UN pilnsapulce uzaicina Albāniju, Dienvidslaviju un Bulgāriju pārtraukt nemiernieku atbalstīšanu Grieķijā. „Pilnsapulce nedrīkst noskatīties, kā Padomju Savienība turpina terrorizēt vienu UN locekli," teica Maršals.

Palestīnas jautājumā ASV grib balstīties uz UN komisijas atzinumiem. Lai gan saprotams, ka Palestīnas dalīšana ir grūta problēma un būs grūti atrast tādu veidu, kas apmierinātu ir arabus, ir žīdus, ASV vēlētos, lai pilnsapulce Palestīnas jautājumā pieņem vienbalsīgu lēmumu, bet uz to esot maz cerību. Tāpēc ASV pakļausies vairākuma gribai.

Atomenerģijas kontroles komisijas darbību līdz šim esot kavējušas Padomju Savienība un Polija. Ja šīs valstis arī turpmāk tikpat ietiepīgi palikšot pie sava viedokļa, tad komisija vispār vairs nevarēšot darboties. Vispār — teica Maršals — ierunošanās sacensību nevarēs pārtraukt, kamēr turpināsies valstu savstarpīgā neuzticība. UN var kļūt kaspildīga organizācija tikai tad, ja tā ievēros visu valstu gribu.

Maršals paziņoja, ka ASV lūgs pilnsapulci visātrāka laikā rūpēties par to, lai Koreja atkal kļūtu neatkarīga un nedalīta valsts. ASV vairākārtīgi uzaicinājusi Padomju Savienību turpina terrorizēt vienu vienību vienoties Korejas jautājumā, bet līdz šim tas nav izdevies, kaut gan sarunas turpinājušās jau 2 gadus.

Runas noslēgumā Maršals brīdināja pilnsapulci, ka visiem jāpūlas visiem spēkiem, lai pasaule pārvarētu vēl briesmīgāka kara draudus, nogriestību un postu.

Pēc Maršala pilnsapulcē runāja Meksikas delegāts, kas gandrīz pilnīgi atbalstīja visus amerikāņu ierosinājumus. Polijas pārstāvis paziņoja, ka Polija ir pret veto tiesību ierobežošanu. Grieķijas nemieru cēlonis esot svešā karaspēka atrašanās tai zemē un, tiklīdz to izvākšot, Grieķijā iestāšoties miers. Viņš uzsvieda preses pārstāvjiem paskaidrot, ka padomju viedokli pilnsapulcei izklāstīšot vēlāk.

Pēc Maršala runas šķiet, ka veto jautājums un ASV priekšlikums par runas „bez veto" komisijas dibināšanu izvērtīsies par vienu no vissvarīgākajiem pilnsapulces jautājumiem. To rāda arī daudzie komentāri, kas izskanēja jau pirms Maršala runas. Pazīstamais angļu politiķa sērs Vanzitards Totenhemā [illegible] UN ļot laiku vēl ātrāk